

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі

ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

ҚОСЫМША БІЛІМ БЕРУ

РЕВМАТОЛОГИЯ

(ересектер, балалар)

мамандығы

Астана 2010

АЛҒЫ СӨЗ

1 Медицина білімі және ғылымының инновациялық технологиялар Республикалық орталығы ӘЗІРЛЕГЕН ЖӘНЕ ЕНГІЗГЕН.

2 АЛҒАШ РЕТ ЕНГІЗІЛДІ.

3 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ 2009 ж. қосымша білім беру стандартына сәйкес «Ревматология» мамандығы бойынша әзірленген.

4 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің м.а. 2010 жылғы 23 қарашадағы № 916 бұйрығымен бекітілген.

МАЗМҰНЫ

1. Түсіндірме жазба	6
2. Пән сағаттарын бөлу	9
3. Қайта даярлау пәндерінің тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны . .	10
4. Біліктілік арттыру пәндерінің тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны.	29
5. Оқу және оқыту әдістері	31
6. Клиникалық база	32
7. Ұсынылатын әдебиеттердің тізімі	33

Бұл үлгілік оқу бағдарламасын Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің рұқсатынсыз көбейтуге және таратуға болмайды.

1 Түсіндірме жазба

Кіріспе

Соңғы жылдары теориялық және практикалық ревматология аясында үлкен жетістіктер байқалуда. Кейбір аурулардың этиологиясы мен патогенезі бойынша фундаментальды мәліметтер алынуда, жаңа аурулар анықталуда, диагностиканың осы заманға сай әдістері өңделуде. Осындай үлкен жетістіктердің арқасында науқастардың ауруларын ерте анықтайтын және дәрі-дәрмектер мен хирургиялық жолдармен емдеуде кең арсеналды емдік шараларды қолдана отырып адекватты емдеуде, науқастарды оңалтуда нақты база құрылды. Сонымен қатар ревматизмдік аурулардың қайта өршуін екіншілікті алдын алу негізі қалануда және аурулардың біріншілікті алдын алу әдістері өңделуде. Ревматология аясындағы практикалық дәрігерлердің білімі әлі де болса жеткіліксіз. Мұны медициналық ЖОО студенттері алатын ревматологиялық аурулар туралы мәліметтердің жеткіліксіздігімен, жеке нозологиялық формалардың ерте көрінісінің полиморфизмділігімен, бастапқыда ревматизмдік ауруларды диагностикалауда айтарлықтай қиыншылықтардың кездесетіндігімен түсіндіруге болады, сондықтан осындай себептер білікті маман даярлауды талап етеді. Соңғы жылдары терапевтке қаралатын ревматизмдік аурулармен сырқаттанатын науқастар санының өсуі білікті кадрларды даярлау өзектілігін растауда.

Сонымен қатар, соңғы жылдары дегенеративті, метоболизмдік, постинфекциялық ауруларға, остеопороз мәселелеріне деген қызығушылық кенеттен өскен, бұл дегеніміз практикалық дәрігердің осы ауруларды диагностикалау мен емдеуде теориялық және практикалық аспектілермен танысуды талап етеді.

Жоғарыда көрсетілген мәселелер ревматология мамандығы бойынша дәрігерлерді қайта даярлау және олардың біліктілігін арттыруды қажет етеді

Пәннің мақсаты: тыңдармандарды дәлелдемелі медицинаның қазіргі принциптеріне сәйкес ревматологиялық науқастарға мамандандырылған медициналық жәрдем көрсетуге қажетті, жаңа теориялық білімді және кәсіби іскерлік пен машықтарға дағдыландыру.

Пәннің міндеттері:

- амбулаториялық жағдайда, стационарда және мамандандырылғын ұйымдарда мамандандырылған ревматологиялық жәрдем көрсету машықтарды бекіту;
- ревматологиялық аурулары бар науқастарға негізгі дәрігерлік емдеу-диагностикалық шараларды жүргізе білуге үйрету;
- халықпен қатынас, әріптестермен, әлеуметтік жұмыс қызметкерлерімен өзара қарым-қатынас кезінде соған сәйкес коммуникативті машықтарға дағдылануға үйрету;
- өзінің кәсіби қызметінің ағымында үздіксіз кәсіби білім алуға және өз білімі мен машығын жетілдіруге қойылатын талаптарды орындауға машықтандыру.

7 Список рекомендуемой литературы

На русском языке

основная:

1. Ревматология: национальное руководство / под ред. Е.Л. Насонова, В.А. Насоновой. – М.: ГОЭТАР-Медиа, 2008.
2. Клиническая ревматология / под ред. Х.Л.Ф. Каррея. – М.: Медицина, 1990.

дополнительная:

1. Сигидин Я.А., Гусева Н.Г., Иванова М.М. Диффузные болезни соединительной ткани: руководство для врачей. – М.: Медицина, 1994.
2. Ярыгин Н.Е., Насонова В.А., Потехина Р.Н. Системные аллергические васкулиты. – М.: Медицина, 1980.
3. Насонов Е.Л., Баранов А.А., Шилкина Н.П. Васкулиты и васкулопатии. – Ярославль: Верхняя Волга, 1999.
4. Лечение ревматических заболеваний / под ред. Ф.Д. Харта. – М.: Медицина, 1986.
5. Рациональная фармакотерапия ревматических заболеваний: руководство для практикующих врачей / под ред. В.А. Насоновой, Е.Л. Насонова. – М.: Литтерра, 2003.

10	Ревматологические проявления при других заболеваниях	Артриты при заболеваниях с преимущественным поражением кишечника (неспецифический язвенный колит, болезнь Крона, болезнь Уиппла). Эндокринные артропатии. Нейроартропатии
----	--	---

4.3 Примерный план самостоятельной работы слушателя (СРС)

№	Содержание СРС
1	Курация больных в отделении.
2	Ведение медицинской документации.
3	Проведение артроскопии.
4	Расшифровка данных рентгенологического исследования костей, суставов, позвоночника.
5	Интерпретация биохимических анализов крови, синовиальной жидкости.
6	Исследование биоптатов скелетной мышцы.
7	Участие в проведении клинических, патанатомических конференций.
8	Работа с научной литературой.

5 Методы обучения и преподавания

Лекции: обзорные, проблемные.

Семинары и практические занятия: курация больных, ведение медицинской документации, работа в различных подразделениях лечебно-профилактических организаций, участие в обходах, разбор тематических больных, работа в малых группах, дискуссии, презентации, обратная связь, организация научно-практических конференций.

Самостоятельная работа слушателя (СРС): курация больных в палатах, на амбулаторном приеме и на дому, работа в различных подразделениях лечебно-профилактических организаций, работа с учебно-научной литературой и контрольно-измерительными средствами, написание историй болезни, подготовка презентаций.

6 Клиническая база

Ревматологические отделения стационаров, организации ПМСП (поликлиники, СВА, амбулаторные отделения диспансеров, больниц, женские консультации центры планирования семьи), отделения функциональной диагностики, клинические лаборатории.

Білім берудің түпкілікті нәтижелері

Тыңдарман:

- буынның құрылымын, функциясын, анатомиясын, дәнекер тіннің құрылымын, функциясын, метоболизмін;
- ревматизмдік және ревматизмдік емес аурулардың этиологиясын, патогенезін, патоморфологиясын, жіктемесін, клиникасын, диагностикасын, саралау диагностикасын, емін және диспансеризациялауды;
- сүйек-буын жүйесінің негізгі ауруларын диагностикалауда қолданылатын зерттеудің клиникалық және функциональдық әдістерін (синовиальды қабықтың, терінің, бұлышықеттің, бүйректің биоптаттарын морфологиялық зерттеу, буындар мен омыртқалар рентгенографиясы, коагулограмма, Кумбс сынамасы, бүйректің функциональдық сынамасы);
- ревматологиялық практикада қолданылатын зерттеулердің арнайы әдістерін (функциональдық индекстерді бағалау, буындар УДЗ, жылуды анықтау, буындар мен ағзалар скintiграфиясы, артроскопия және т.б.);
- ревматологиялық практикада қолданылатын визуальдық зерттеуді, буындарды рентгенографиялық зерттеуді, технеций көмегімен сүйек тіндерін терадиоизотопты сканерлеуді, компьютерлік томографияны, магнит-резонансты зерттеу өткізуді;
- ревматологиялық патологиялары бар науқастарды емдеу принциптерін, ревматологиялық практикада қолданылатын плазмозерез, гемосорбция, буын пункциясы көрсетімдерін, дәрі-дәрмексіз жүргізілетін әдістерді;
- ревматологиялық науқастарды, оның ішінде науқас балаларды емдәммен емдеу принциптерін;
- ревматологиялық патологиялары бар тұлғаларды мүгедектілікке ресімдеу принциптері мен ережелерін білуі тиіс.

Тыңдарман:

- ересектер мен балалар ревматологиялық практикасындағы негізгі симптомдар мен синдромдарды анықтауды және синдромдар кезінде (Рейно, тері синдромы, буын синдромы, генезі түсініксіз қызба) саралау диагностикасын өткізуді;
- синовиальды қабық, тері, бүйрек және басқа да ағзалардың биоптаттарын морфологиялық зерттеу кезінде алынған нәтижелерді түсіндіруді;
- кеуде ағзаларының, буындар мен сүйектердің рентгенографиясының нәтижелерін түсіндіруді, зерттеудің арнайы әдістерін, ЭКГ, ЭХОКГ, доплер-эхокардиография; ЭКГ, АҚ холтерлік мониторингілеуді; ЭКГ; кардиоинтервалографияны; өңеш арқылы жасалынатын электрокардиографияны; өңеш арқылы жасалынатын кардиостимуляцияны; артроскопияны өткізуді; гемодинамиканың зерттеу көрсеткіштерін;
- иммунологиялық (иммуноглобулиндер класстары, интерлейкиндер, аутоиммунды қабыну маркерлері) және генетикалық (HLA, DR маркерлері және т.б.) зерттеу нәтижелерін түсіндіруді;

- диагнозды негіздеуді, қажетті ем тағайындауды және ревматологиялық аурулары бар ересектер мен әртүрлі жастағы балаларды диспансерлік бақылаудан өткізуді;
- ревматологияда қолданылатын дәрілік заттарды ересектер мен әртүрлі жастағы балаларға рациональды тағайындауды: негізгі (цитостатикалық, глюкокортикостероидтар, аминокинолин туындылы, ФНО- β инфликсимабқа химерлі моноклональды антитела және т.б.), антибактериальды, антикоагулянттар, антиагреганттар;
- ересектер мен балаларда шұғыл және жоспарлы госпитализацияның көрсетімдерін анықтауды **үйреніп алуы қажет.**

Тындарман:

- стандартты және қосымша жалғамдар бойынша ЭКГ өткізуге және оны талдауға;
- ЭхоКГ, контрасты ЭхоКГ нәтижелерін талдауға;
- Холтер бойынша тәуліктік мониторингілеу нәтижелерін талдауға;
- диагностикалық және емдеу мақсатында буындарға пункция жасауға (эвакуация, дәрілік заттарды енгізуге);
- шеткі тамырларға жүргізілетін ультрадыбыстық доплерография (УДДГ) нәтижелерін түсіндіруге;
- шеткі тамырлардың жағдайларын бағалауға;
- жүктемелік электрокардиографиялық сынамаларды (тредмилтест; стресс-тест) өткізуге және нәтижелерін талдауға;
- буындардың функциясын физикалық түрде зерттеуге, сынамаларды өткізуге, функциялық индекстерді түсіндіруге;
- буындардың УДЗ өткізуге, нәтижелерін түсіндіруге;
- орталық венаға, жүректің оң жақ бөліміне пункция жүргізуге және оны кататерлеуге;
- доплер зерттеумен бірге трансторакальды эхокардиоскопияны өткізуге;
- реанимациялық іс-шараларды («ауызбен ауызға» және «ауызбен мұрынға» әдістерімен жасанды дем беру, жүректің жабық массажы) өткізуге;
- ЭКГ, ЭхоКГ, вентрикулография және сцинтиграфия бақылауымен жүктемелік дәрілік сынамаларды (дипиридамолмен, изадринмен, добутаминмен, адреналинмен, эфедринмен) өткізуге;
- вагустық және дәрілік сынамаларды өткізуге және нәтижелерін түсіндіруге;
- құрсақ қуысы пункциясын өткізуге (парацентез);
- перикард пункциясын орындауға;
- қан топтарын, резус-факторды, донор мен реципиент қандарының сәйкестік сынамасын анықтауға;
- медициналық іс-шараларды өткізуге, инъекцияның барлық түрлерін жасауға **машықтануы қажет.**

		Синдром Фэлти. Сочетание ревматоидного артрита с другими ревматическими заболеваниями. Синдром Стилла. Принципы терапии.
2	Острая ревматическая лихорадка. Ревматическая болезнь сердца	Эпидемиология. Этиология. Патоморфология. Патогенез. Современная классификация. Клиника. Критерии диагностики. Принципы лечения. Профилактика. Вопросы реабилитации.
3	Ревматические пороки сердца	Патогенез ревматических пороков сердца. Анатомические варианты. Нарушение гемодинамики. Сочетанные и комбинированные пороки сердца. Клиническая картина. Данные инструментальных методов исследования (ЭКГ, ЭХОКГ, рентгендиагностика).
4	Анкилозирующий спондилоартрит (Болезнь Бехтерева)	Характеристика клинических форм, течение, внесуставные поражения. Диагностические критерии, рентгенологическая диагностика поражения сакроилеального сочленения. Дифференциальная диагностика. Принципы современной терапии.
5	Реактивный артрит	Распространенность. Первичные заболевания, сопровождающиеся реактивным артритом. Триггерные инфекции. Классификация. Особенности клинических проявлений. Диагностика. Принципы терапии.
6	Микрористаллические артриты	Пуриновый обмен. Причины развития гиперурикемии. Основные этапы патогенеза. Клинические критерии подагры. Стадии развития подагры. Лабораторные данные. Рентгенологические проявления. Дифференциальный диагноз. Лечение острого приступа и хронического подагрического артрита. Псевдоподагра. Хондрокальциноз.
7	Системная заболелания соединительной ткани	Этиопатогенез. Клиника. Диагностические критерии. Дифференциальный диагноз. Течение и исходы. Лечение, прогноз.
8	Антифосфолипидный синдром	Эпидемиология. Этиология. Патогенез. Клинические признаки и синдромы. Синдром СЛОТ. Лабораторная диагностика. Дифференциальный диагноз. Общие принципы лечения.
9	Системные васкулиты	Системные васкулиты. Определение. Классификация. Распространенность. Этиология. Роль провоцирующих факторов. Клиника. Диагностические критерии. Лечение. Прогноз.

Ревматология, детская ревматология амбулаторно-поликлиническая	
1	Работа в кабинетах узких специалистов.
2	Работа в кабинете ВКК по экспертизе временной и стойкой нетрудоспособности.
3	Работа в дневном стационаре.
6	Консультирование больных на амбулаторном приеме.
8	Ведение медицинской документации.
9	Подготовка докладов, презентаций на клинические конференции.
10	Обучение пациентов с поражениями опорно-двигательного аппарата
11	Работа по формированию принципов здорового образа жизни.
12	Работа с социально-неблагополучным контингентом на участке.
13	Работа в библиотеке, Интернете.

4 Примерный тематический план и содержание тематики обязательного компонента профилирующих дисциплин (повышение квалификации)

Актуальные проблемы ревматологии

4.1 Примерный тематический план лекций

№	Тематика
1	Новые направления в исследовании ревматических заболеваниях.
2	Достижения и перспективы инструментальной диагностики проявлений ревматических болезней.
3	Морфологический субстрат ревматических заболеваний. Возможности биопсийной диагностики.
4	Некоторые аспекты ревматологии детского и подросткового возраста.
5	Ревматические заболевания в пожилом возрасте.
6	Возможности и перспективы фармакотерапии ревматических заболеваний.

4.2 Примерный тематический план и содержание практических занятий

№	Тема	Содержание
1	Ревматоидный артрит	Современные взгляды на этиологию и патогенез ревматоидного артрита. Патоморфология. Классификация. Клинические проявления. Варианты течения. Внесуставные проявления. Системные проявления.

2 Пән сағаттарын бөлу

Терапиялық бейін мамандықтар бойынша алғашқы білім деңгейі және жұмыс өтілі бар мамандар бойынша қайта даярлау

Пән	Аудиториялық сағаттар			ТӨЖ
	Барлығы	Дәрістер	Практикалық сабақтар	
Стационардағы ревматология	108	18	90	54
Амбулатория-емханалық ревматология	72	12	60	36
Стационардағы балалар ревматологиясы	72	12	60	36
Амбулатория-емханалық балалар ревматологиясы	72	12	60	36
Сағаттардың жалпы саны	324	54	270	162

Терапиялық емес бейін мамандықтар бойынша алғашқы білім деңгейі және жұмыс өтілі бар мамандар бойынша қайта даярлау

Пән	Аудиториялық сағаттар			ТӨЖ
	Барлығы	Дәрістер	Практикалық сабақтар	
Ішкі аурулар / Балалар аурулары	180	30	150	90
Стационардағы ревматология	108	18	90	54
Амбулатория-емханалық ревматология	72	12	60	36
Стационардағы балалар ревматологиясы	72	12	60	36
Амбулатория-емханалық балалар ревматологиясы	72	12	60	36
Сағаттардың жалпы саны	504	84	420	252

Біліктілік арттыру

Тақырыбы	Аудиториялық сағаттар			ТӨЖ
	Барлығы	Дәрістер	Практикалық сабақтар	
Ревматологияның өзекті мәселелері	72	12	60	36

3 Қайта даярлау пәндерінің тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны

3.1 Дәрістердің тақырыптық жоспарының үлгісі

№	Тақырыбы
Ішкі аурулар	
1	Кардиологияның өзекті мәселелері.
2	Гастроэнтерологияның өзекті мәселелері.
3	Пульмонологияның өзекті мәселелері.
4	Эндокринологияның өзекті мәселелері.
5	Нефрологияның өзекті мәселелері.
6	Гематологияның өзекті мәселелері.
7	Аллергология мен иммунологияның өзекті мәселелері.
Балалар аурулары	
1	ҚР балаларға емдеу-профилактикалық жәрдем көрсетуді ұйымдастыру.
2	Перинатальдық бала мен сәби өлім-жітімділігі.
3	Педиатриядағы дәлелдемелі медицина.
4	Неонатологияның өзекті мәселелері.
5	Ерте жастағы балаларда кездесетін патологиялардың өзекті мәселелері.
6	Аға буын балаларда кездесетін патологиялардың өзекті мәселелері.
Стационардағы ревматология	
1	Ревматизмдік аурулардың эпидемиологиясы.
2	Ревматизмдік аурулардың номенклатурасы мен жіктелімі.
3	Ревматизмдік науқастарды тексеру әдістері.
4	Ревматизмдік ауруларды емдеудің негізгі принциптері.

3.3 Примерный план самостоятельной работы слушателя (СРС)

№	Содержание СРС
Внутренние болезни	
1	Курация больных в палатах.
2	Ведение медицинской документации.
3	Подготовка докладов, презентаций на клинические и патолого-анатомические конференции.
4	Участие в консилиумах и консультациях других отделений.
5	Дежурства в отделении.
6	Дежурства в приемном покое.
7	Работа в библиотеке, Интернете.
Детские болезни	
1	Курация больных в палатах.
2	Ведение медицинской документации.
3	Расчет питания у детей.
4	Подготовка докладов, презентаций на клинические и патолого-анатомические конференции.
5	Участие в консилиумах и консультациях других отделений.
6	Дежурства в отделении.
7	Дежурства в приемном покое.
8	Работа в библиотеке, Интернете.
Ревматология, детская ревматология в стационаре	
1	Курация больных в отделении.
2	Ведение медицинской документации.
5	Проведение артроскопии.
6	Проведение денситометрии.
7	Интерпретация ЭХОКГ.
8	Расшифровка рентгенограмм костей, суставов, позвоночника.
9	Интерпретация биохимических анализов крови, синовиальной жидкости.
10	Исследование биоптатов скелетной мышцы.
11	Дежурства в отделении.
12	Участие в проведении клинических, патанатомических конференций.
13	Работа в отделении физиотерапии, ЛФК.
14	Работа в библиотеке, Интернете.

		профилактике и лечению остеопороза. Медико-социальная экспертиза. Глюкокортикостероидный остеопороз. Особенности.
6	Дегенеративные и метаболические заболевания суставов	Классификация. Первичный и вторичный остеоартроз. Алгоритм диагностического поиска. Применение протоколов лечения, основанных на принципах доказательной медицины. Обучение хронических больных. Экспертиза трудоспособности. Медико-социальная экспертиза больных.
7	Нарушение функции суставов	Методы определения нарушения функции суставов. Причины. Рентгенологические и ультразвуковые признаки. Оценка тяжести состояния при нарушении функции суставов. Реабилитация.
Детская амбулаторно-поликлиническая ревматология		
1	Острая ревматическая лихорадка	Алгоритм рациональной дифференциальной диагностики, тактики ведения и динамического наблюдения детей. Классификация. Особенности ведения детей и подростков. Применение протоколов лечения, основанных на принципах доказательной медицины. Первичная и вторичная профилактика.
2	Ревматическая болезнь сердца (РБС)	Алгоритм рациональной дифференциальной диагностики, тактики ведения и динамического наблюдения детей. Классификация. Особенности ведения детей и подростков. Применение протоколов лечения, основанных на принципах доказательной медицины. Обучение хронических больных. Реабилитация
3	Ревматические пороки сердца	Патогенез нарушения гемодинамики при пороках сердца. Алгоритм рациональной дифференциальной диагностики, тактики ведения и динамического наблюдения детей и подростков. Течение, осложнения, исходы. Лечение с позиций доказательной медицины. Диспансеризация. Реабилитация. Медико-социальная экспертиза
4	Ювенильный ревматоидный артрит (ЮРА)	Алгоритм рациональной дифференциальной диагностики, тактики ведения и динамического наблюдения детей и подростков. Диагностические критерии ЮРА. Течение, осложнения, исходы. Лечение с позиций доказательной медицины. Диспансеризация. Реабилитация. Медико-социальная экспертиза.

Стационардағы балалар ревматологиясы	
1	Ревматологиялық аурулардың жасқа байланысты және генетикалық аспектілері.
2	Ревматологиядағы генетикалық аспектілер.
3	Балалардағы ревматизмдік ауруларды анықтау үшін диагностикалық зерттеу әдістерін талғау және өткізу.
4	Балалардағы ревматизмдік ауруларды емдеу принциптері.
Амбулатория-емханалық ревматология	
1	Қазақстан Республикасында тұрғындарға ревматологиялық жәрдем көрсетуді ұйымдастыру және оның құрылымы. Ревматологиялық қызметтің іс-әрекетін талдау, есепке алу-есеп беру құжаттамалары. Ревматологияның экономикалық аспектілері.
2	Ревматологиядағы ерте диагностикалау принциптері.
3	Ревматологиядағы оңалту және еңбекке қабілеттілік мәселелері.
4	Ревматологиядағы диспансеризация. Ревматологиядағы курортология.
Амбулатория-емханалық балалар ревматологиясы	
1	Қазақстан Республикасында ревматизмдік аурулары бар балаларға медициналық жәрдем көрсетуді ұйымдастыру.
2	Тірек-қимыл аппаратының, дәнекер тіндер жүйесінің жасқа байланысты ерекшеліктері.
3	Балалардағы ревматизмдік ауруларды диагностикалау ерекшеліктері.
4	Балаларды диспансеризациялау. Ревматолог жұмысындағы диспансерлік әдіс.

3.2 Семинарлар мен практикалық сабақтардың тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны

№	Тақырыбы	Мазмұны
Ішкі аурулар		
1	Жіті коронарлық синдром (ЖКС)	Диагностикасы, ЖКС саралау диагностикасы. Жүрек ишемиялық ауруының (ЖИА) клиникалық көріністері. Атипиялық формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулары. Дәлелдемелі медицина ұстанымымен диагностикалау, емдеу, алдын-алу, оңалту. Науқастарға арналған мектептер. Холтер бойынша амбулаториялық мониторингілеу. Созылмалы науқастарды диспансерлеу. Еңбекке жарамсыздықты сараптау.

2	Артериялық гипертензия (АГ)	АГ диагностикасы мен саралау диагностикасы. Симптоматикалық АГ. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулары. Дәлелдемелі медицина ұстанымымен диагностикалау, емдеу, алдын-алу, оңалту. Науқастарға арналған мектептер. Холтер бойынша амбулаториялық мониторингілеу. Созылмалы науқастарды диспансерлеу. Еңбекке жарамсыздықты сараптау.
3	Инфекциялық эндокардит (ИЭ)	ИЭ диагностикасы, саралау диагностикасы. Клиникалық көріністері. Асқынулары. Дәлелдемелі медицина ұстанымымен диагностикалау, емдеу, алдын-алу, оңалту. Созылмалы науқастарды диспансерлеу. Еңбекке жарамсыздықты сараптау.
4	Миокардиттер. Кардиомиопатиялар	Миокардиттер мен кардиомиопатиялардың диагностикасы, саралау диагностикасы. Клиникалық көріністері. Асқынулары. Дәлелдемелі медицина ұстанымымен диагностикалау, емдеу, алдын-алу, оңалту. Созылмалы науқастарды диспансерлеу. Еңбекке жарамсыздықты сараптау.
5	Пневмониялар	Пневмониялардың диагностикасы, саралау диагностикасы. Клиникалық көріністері. Атипиялық формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулары. Дәлелдемелі медицина ұстанымымен диагностикалау, емдеу, алдын-алу, оңалту. Созылмалы науқастарды диспансерлеу. Еңбекке жарамсыздықты сараптау.
6	Өкпенің созылмалы обструкциялы ауруы (ӨСОА)	ӨСОА диагностикасы, саралау диагностикасы. Клиникалық көріністері. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулары. Дәлелдемелі медицина ұстанымымен диагностикалау, емдеу, алдын-алу, оңалту. Науқастарға арналған мектептер. Спирография техникасы, бронхолитиктермен сынама жүргізу. Созылмалы науқастарды диспансерлеу. Еңбекке жарамсыздықты сараптау.
7	Бронх демікпесі (БД)	Бронх демікпесінің диагностикасы, саралау диагностикасы. Клиникалық көріністері. Атипиялық формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулары. Дәлелдемелі медицина ұстанымымен диагностикалау, емдеу, алдын-алу, оңалту. Науқастарға арналған мектептер. Пикфлоуметрия техникасы, бронхолитиктермен сынама жүргізу. Созылмалы науқастарды диспансерлеу. Еңбекке жарамсыздықты сараптау.

4	Ювенильный ревматоидный артрит (ЮРА).	ЮРА. Патогенез. Классификация. Иммуногенетика. Клинические формы. Поражения глаз. Вторичный амилоидоз. Диагностические критерии ЮРА. Дифференциальный диагноз. Течение, осложнения, исходы. Особенности течения у подростков. Лечение с позиций доказательной медицины.
5	Наследственные коллагенопатии	Молекулярно-генетические основы наследственных коллагенопатий. Клинико-морфологическая характеристика. Вопросы терминологии и классификации. Клинические проявления. Молекулярно-генетические, биохимические, морфологические методы диагностики. Возможности внутриутробной диагностики. Прогноз. Реабилитация.
Ревматология амбулаторно-поликлиническая		
1	Основные симптомы и синдромы в ревматологии	Характеристика суставного синдрома, диагностическое и дифференциально-диагностическое значение локализации и проявлений суставного синдрома. Диагностическое значение внесуставных проявлений в ревматологии.
2	Боли в мышцах (миалгия)	Алгоритм диагностического поиска. Миозиты. Инфекционные, вирусные миозиты. Алгоритм диагностического поиска.
3	Мышечная слабость	Субъективная и объективная мышечная слабость. Проксимальная дистальная и общая мышечная слабость. Лабораторные (КФК, миоглобинурия), инструментальные (электромиография) и морфологические (биоптат скелетной мышцы) методы исследования. Лекарственные, токсические и алкогольные миопатии. Мышечные дистрофии. Эндокринные миопатии. Неврогенные заболевания. Миастения. Рабдомиолиз. Алгоритм диагностического поиска.
4	Суставной синдром	Алгоритм рационального диагностического поиска. Одиночное (олигоартропатии) и множественное (полиартропатии) поражения суставов. Артрит как проявление системных заболеваний соединительной ткани. Артриты, сопровождающиеся лихорадкой. «Артритогенные» инфекции.
5	Остеопороз	Первичный и вторичный остеопороз. Факторы риска. Клинические исследования. Остеопоротические переломы, способствующие факторы, дифференциальный диагноз. Клинические рекомендации по диагностике,

10	Доброкачественные и злокачественные опухоли костей	Доброкачественные и злокачественные опухоли костей. Особенности обследования больных (клиника, рентгенологическое обследование, томография, компьютерная томография, лабораторные методы обследования, радионуклидные методы диагностики). Показания к оперативному лечению. Показания к лучевой и химиотерапии при лечении злокачественных опухолей.
11	Паранеопластические артропатии	Артрит при лейкозе, лимфомах. Настораживающие особенности суставного синдрома, диагностический поиск.
12	Ревматологические проявления при других заболеваниях	Артриты при заболеваниях с преимущественным поражением кишечника (неспецифический язвенный колит, болезнь Крона, болезнь Уиппла). Эндокринные артропатии. Нейроартропатии.
Детская ревматология в стационаре		
1	Острая ревматическая лихорадка. Ревматическая болезнь сердца.	Организация медицинской помощи детям с ревматическими болезнями в РК. Эпидемиология. Этиология. Патоморфология. Патогенез. Современная классификация. Клиника. Критерии диагностики. Принципы лечения. Профилактика. Вопросы реабилитации.
2	Ревматические пороки сердца	Патогенез ревматических пороков сердца. Анатомические варианты. Нарушение гемодинамики. Сочетанные и комбинированные пороки сердца. Клиническая картина. Данные инструментальных методов исследования (ЭКГ, ЭХОКГ, рентгендиагностика).
3	Диффузные болезни соединительной ткани. Системные васкулиты.	Системная красная волчанка. Этиопатогенез. Клиника. Диагностические критерии СКВ. Дифференциальный диагноз. Течение и исходы. Лечение, показания к пульс-терапии и плазмаферезу. Дерматомиозит. Классификация. Клинические проявления. Диагностические критерии. Специфические лабораторные, электрофизиологические и морфологические методы исследования. Дифференциальный диагноз. Лечение. Прогноз. Системная склеродермия. Патогенез. Клиника очаговой и системной склеродермии. Диагностические критерии. Течение. Лечение. Прогноз. Системные васкулиты (узелковый периартериит, аортоартериит, гранулематоз Вегенера, слизисто-кожный синдром, геморрагический васкулит). Клиника. Диагностические критерии. Лечение. Прогноз.

8	Гастроэзофагеальный рефлюкс ауруы (ГЭРА)	ГЭРА диагностикасы, клиникалық көріністері. Атипиялық формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулары. Дәлелдемелі медицина ұстанымымен диагностикалау, емдеу, алдын-алу және оңалту. Созылмалы науқастарды диспансерлеу. Еңбекке жарамсыздықты сараптау.
9	Ойықжарасыз асқазан және ішек диспепсиялары	Диспепсиялар диагностикасы, саралау диагностикасы. Клиникалық көріністері. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулары. Дәлелдемелі медицина ұстанымымен диагностикалау, емдеу, алдын-алу және оңалту. Созылмалы науқастарды диспансерлеу. Еңбекке жарамсыздықты сараптау.
10	Ойықжара ауруы (ОА)	ОА диагностикасы, саралау диагностикасы. Клиникалық көріністері. Атипиялық формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулары. Дәлелдемелі медицина ұстанымымен диагностикалау, емдеу, алдын-алу және оңалту. Созылмалы науқастарды диспансерлеу. Еңбекке жарамсыздықты сараптау.
11	Өтқалта мен өт шығару жолдарының аурулары	Диагностикасы, саралау диагностикасы. Клиникалық көріністері. Атипиялық формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулары. Дәлелдемелі медицина ұстанымымен диагностикалау, емдеу, алдын-алу және оңалту. Созылмалы науқастарды диспансерлеу. Еңбекке жарамсыздықты сараптау.
12	Ұйқыбездің аурулары	Диагностикасы, саралау диагностикасы. Клиникалық көріністері. Атипиялық формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулары. Дәлелдемелі медицина ұстанымымен диагностикалау, емдеу, алдын-алу және оңалту. Созылмалы науқастарды диспансерлеу. Еңбекке жарамсыздықты сараптау.
13	Гепатиттер мен цирроздар	Диагностикасы, саралау диагностикасы. Клиникалық көріністері. Атипиялық формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулары. Дәлелдемелі медицина ұстанымымен диагностикалау, емдеу, алдын-алу және оңалту. Созылмалы науқастарды диспансерлеу. Еңбекке жарамсыздықты сараптау.
14	Бейспецификалық ойықжаралы колит	Диагностикасы, саралау диагностикасы. Клиникалық көріністері. Атипиялық формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулары. Дәлелдемелі медицина ұстанымымен диагностикалау, емдеу, алдын-алу және оңалту. Созылмалы науқастарды диспансерлеу. Еңбекке жарамсыздықты сараптау.

15	Зәр жолдарының инфекциялары	Диагностикасы, саралау диагностикасы. Клиникалық көріністері. Атипиялық формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулары. Дәлелдемелі медицина ұстанымымен диагностикалау, емдеу, алдын-алу, оңалту. Созылмалы науқастарды диспансерлеу. Еңбекке жарамсыздықты сараптау.
16	Нефриттер	Диагностикасы, саралау диагностикасы. Клиникалық көріністері. Атипиялық формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулары. Дәлелдемелі медицина ұстанымымен диагностикалау, емдеу, алдын-алу, оңалту. Созылмалы науқастарды диспансерлеу. Еңбекке жарамсыздықты сараптау.
17	Қантты диабет	Диагностикасы, саралау диагностикасы. Клиникалық көріністері. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулары. Дәлелдемелі медицина ұстанымымен диагностикалау, емдеу, алдын-алу, оңалту. Созылмалы науқастарды диспансерлеу. Еңбекке жарамсыздықты сараптау.
18	Қалқаншабез аурулары	Диагностикасы, саралау диагностикасы. Клиникалық көріністері. Атипиялық формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулары. Дәлелдемелі медицина ұстанымымен диагностикалау, емдеу, алдын-алу және оңалту. Созылмалы науқастарды диспансерлеу. Еңбекке жарамсыздықты сараптау.
19	Гипоталамус-гипофизарлық жүйелердің бұзылуы. Бүйрекбездердің аурулары. Қалқаншасерікбез аурулары	Диагностикасы, саралау диагностикасы. Клиникалық көріністері. Атипиялық формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулары. Дәлелдемелі медицина ұстанымымен диагностикалау, емдеу, алдын-алу және оңалту. Созылмалы науқастарды диспансерлеу. Еңбекке жарамсыздықты сараптау.
20	Анемиялар	Диагностикасы, саралау диагностикасы. Клиникалық көріністері. Атипиялық формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулары. Дәлелдемелі медицина ұстанымымен диагностикалау, емдеу, алдын-алу, оңалту. Созылмалы науқастарды диспансерлеу. Еңбекке жарамсыздықты сараптау.
21	Лейкоздар	Диагностикасы, саралау диагностикасы. Клиникалық көріністері. Атипиялық формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулары. Дәлелдемелі медицина ұстанымымен диагностикалау, емдеу, алдын-

Ревматология в стационаре		
1	Ревматоидный артрит	Современные взгляды на этиологию и патогенез ревматоидного артрита. Патоморфология. Классификация. Клинические проявления. Варианты течения. Внесуставные проявления. Системные проявления. Синдром Фэлти. Сочетание ревматоидного артрита с другими ревматическими заболеваниями. Синдром Стилла. Принципы терапии.
2	Серонегативные спондилоартриты	Определение. Распространенность. Классификация. Основные этиологические факторы.
3	Анкилозирующий спондилоартрит (Болезнь Бехтерева)	Характеристика клинических форм, течение, внесуставные поражения. Диагностические критерии, рентгенологическая диагностика поражения сакроилеального сочленения. Дифференциальная диагностика. Принципы современной терапии.
4	Реактивный артрит	Распространенность. Первичные заболевания, сопровождающиеся реактивным артритом. Триггерные инфекции. Классификация. Особенности клинических проявлений. Диагностика. Принципы терапии.
5	Микрористаллические артриты	Пуриновый обмен. Причины развития гиперурикемии. Основные этапы патогенеза. Клинические критерии подагры. Стадии развития подагры. Лабораторные данные. Рентгенологические проявления. Дифференциальный диагноз. Лечение острого приступа и хронического подагрического артрита. Псевдоподагра. Хондрокальциноз.
6	Системные заболевания соединительной ткани	Этиопатогенез. Клиника. Диагностические критерии. Дифференциальный диагноз. Течение и исходы. Лечение, показания к пульс-терапии и плазмаферезу.
7	Антифосфолипидный синдром	Эпидемиология. Этиология. Патогенез. Клинические признаки и синдромы. Синдром CLOT. Лабораторная диагностика. Дифференциальный диагноз. Общие принципы лечения.
8	Системные васкулиты	Системные васкулиты. Определение. Классификация. Распространенность. Этиология. Роль провоцирующих факторов. Клиника. Диагностические критерии. Лечение. Прогноз.
9	Лекарственные ревматологические синдромы	Ревматологические синдромы, ассоциированные с приемом препаратов (противотуберкулезные, антибактериальные и др.). Лекарственная красная волчанка.

		Диффузный токсический зоб. Этиология. Патогенез. Клиника. Лабораторные методы исследования. Дифференциальный диагноз. Течение и исходы. Лечение. Показания к оперативному лечению. Диспансерное наблюдение. Понятие о йоддефицитных заболеваниях. Эндемический (йоддефицитный) зоб. Клиника. Лечение. Профилактика. Состояние зобной эндемии в РК. Аутоиммунный тиреоидит. Этиопатогенез. Клиника. Диагностика. Лечение. Гипопаратиреозы. Гиперпаратиреозы. Этиология и патогенез. Клиника. Показатели фосфорно-кальциевого обмена. Диагноз. Дифференциальный диагноз. Принципы лечения.
34	Патология роста. Ожирение.	Оценка роста и пропорций тела. Влияние гормонов на рост и развитие ребенка (гормон роста, тиреоидные, половые гормоны). Нанизм. Наследственные факторы, хронические соматические заболевания в генезе задержки роста. Дифференциальный диагноз различных форм низкорослости. Гипофизарный нанизм. Методы диагностики (костный возраст, исследование секреции гормона роста, компьютерная и магнитно-резонансная томография). Заместительная гормональная терапия. Диспансерное наблюдение. Гигантизм. Дифференциальный диагноз различных форм высокорослости. Диагностика, клиника и лечение гипофизарного гигантизма. Ожирение. Этиология. Патогенез. Классификация. Клиника. Метаболические нарушения. Методы диагностики (краниография, глазное дно, показатели обмена веществ, гормональный профиль). Дифференциальный диагноз различных форм ожирения. Лечение. Диетотерапия. Диспансерное наблюдение. Профилактика.
35	Нарушения полового развития и половой дифференцировки.	Преждевременное половое развитие. Определение. Особенности клинической картины и гормонального статуса при истинной и ложной формах ППР. Диагностика. Лечение. Диспансерное наблюдение. Гипогонадизм. Определение. Причины, клинические проявления и гормональный статус при первичном и вторичном гипогонадизме. Диагностика. Лечение. Диспансерное наблюдение. Синдром Клайнфельтера. Синдром Шерешевского-Тернера. Клиника. Диагностика. Характеристика кариотипа. Заместительная гормональная терапия. Гермафродитизм. Клиника. Методы лабораторной диагностики. Дифференциальный диагноз. Принципы лечения.

		алу, оңалту. Созылмалы науқастарды диспансерлеу. Еңбекке жарамсыздықты сараптау.
22	Тромбоцитопениялар. Қанның тұқым қуалауға бейім аурулары	Диагностикасы, саралау диагностикасы. Клиникалық көріністері. Атипиялық формалары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Асқынулары. Дәлелдемелі медицина ұстанымымен диагностикалау, емдеу, алдын-алу, оңалту. Созылмалы науқастарды диспансерлеу. Еңбекке жарамсыздықты сараптау.
23	АИТВ-инфекция	АИТВ-инфекциясының таралуы және мәселелері. Эпидемиологиясы, клиникалық жіктемесі. АИТВ-инфекциясы кезіндегі оппортунистикалық инфекциялар, клиникалық сипаттамасы. ЖИТС-бірлескен ісіктер. АИТВ-инфекциясының диагностикасы. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан жүргізілетін қазіргі терапиялық тәсілдер. Диспансерлік қадағалау.
Балалар аурулары		
1	Неонатологияға кіріспе	Перинаталдық және неонаталдық күтімдерді жақсартуға бағытталған ұлттық стратегиялар. Перинатологиядағы ДДСҰ бағдарламалары. Нәрестелердің физиологиялық дамуы және жетілуі. Нәрестелердің анатомия-физиологиялық ерекшеліктері. Нәрестелердің шекаралық жағдайы. Гестациялық жасы. Нәрестелердің алғашқы тазалығы. Палаталарда нәрестелерге күтім жасау. Нәрестелердің сауықтыру топтары. Нәрестелерді емізу түрлері. Ай-күні толған балаларды тамақтандыру есебінің формуласы. Негізгі қауіп-қатер тобындағы нәрестелерді жүргізу және бақылау жоспарлары. Шала туған нәрестелерге күтім жасау.
2	Нәресте асфиксиясы. Босанудағы жарақат	Нәресте асфиксиясы. Тыныс алу жеткіліксізді дәрежесін бағалау. Босанудағы жарақат. Жұмсақ тіндердің жарақаттануы. Босанудағы бассүйек-ми жарақаты. Жұлын мен иық өрімінің жарақаттан зақымдануы. Дәлелдемелі медицина ұстанымымен диагностикалау, емдеу, алдын-алу, оңалту. Нәрестелерге алғашқы реанимация жасау. Босану залында неонаталдық жәрдем көрсету. Алғашқы дәрігерлік жәрдем көрсету. ДДСҰ ұсыныстары.
3	Құрысқақ синдромы	Анықтамасы, себептері, жіктемесі. Дәлелдемелі медицина ұстанымымен диагностикалау, емдеу, алдын-

		алу, оңалту. Алғашқы дәрігерлік жәрдем көрсету. ДДСҰ ұсыныстары.
4	Гипоксия-ишемиялық энцефалопатия	Анықтамасы, себептері, жіктемесі. Дәлелдемелі медицина ұстанымымен диагностикалау, емдеу, алдын-алу, оңалту. Алғашқы дәрігерлік жәрдем көрсету. ДДСҰ ұсыныстары.
5	Бронх-өкпе дисплазиясы	Диагностикалық критерийлері. Генетикалық бейімділігі, бронх-өкпе дисплазиясының салдары. Дәлелдемелі медицина ұстанымымен емдеу, алдын-алу, оңалту.
6	Нәрестенің сарғаюы	Неонаталдық сарғаюлардың жіктемесі. Сарғаюлардың клиника-зертханалық диагностикасы. Саралау диагностикасы. Қанды іріктеу принциптері.
7	Нәрестелер пневмониясы	Нәрестелердегі пневмонияның бастапқы клиникалық белгілері. Нәрестелердегі әртүрлі вирустық респираторлық инфекциялар кезіндегі пневмонияның саралау диагностикасы. Емдеу, нәрестелерге беретін антибиотиктер мөлшерінің ерекшеліктері. Дәлелдемелі медицина ұстанымымен алдын-алу және оңалту.
8	Нәрестелердегі құрсақтық инфекциялар	Инфекциялық патологияның жалпы сипаттамасы. Құрсақта жұқтыру және оның даму факторлары. Құрсақта жұқтыру және оның формалары. Туа біткен токсоплазмоз. Құрсақтық микоплазмалық инфекция. Хламидиялық инфекция. Туа біткен листериоз (сепсистік гранулематоз). Туа біткен мерез. Туа біткен цитомегаловирустық инфекция. Туа біткен герпестік вирустық инфекция. Туа біткен қызымқ. АИТВ-инфекциясы, ЖИТС. Нәрестелерге беретін антибиотиктер мөлшерінің ерекшеліктері.
9	Нәрестелердегі тері аурулары	Нәрестелерде жүре пайда болған тері аурулары. Теріастылық адипонекроз. Себорея дерматиті. Лайнер-Муссу десквамативті эритродермиясы. Жаялықты дерматит. Туа біткен ихтиоз. Склеродерма. Склерема.
10	Ерте жастағы балаларда кездесетін патология. Иммунды тапшылық аурулары	Жіктемесі. Клиникасы. Иммунды тапшылық жағдайларын диагностикалаудағы иммунологиялық әдістердің рөлі. Саралау диагнозы. Ағымы мен нәтижелері. Болжамы. Иммунды жүйені түзету әдістері. Дәлелдемелі медицина ұстанымымен асқынуларды алдын-алу. Созылмалы ауруларды диспансерлеу.

30	ДВС-синдром	ДВС-синдром. Микроангиопатические гемолитические анемии. ДВС-синдром. Причины. Патогенез. Клинические проявления, показатели коагулограммы и лечение в зависимости от стадии. Течение. Прогноз. Профилактика. Гемолитико-уремический синдром (синдром Гассера). Этиология. Патогенез. Клиника. Диагностика. Показатели гемограммы, коагулограммы. Дифференциальный диагноз. Течение, осложнения, исходы. Неотложная помощь. Лечение в восстановительном периоде. Тромботическая тромбоцитопеническая пурпура (синдром Мошковица). Причины. Патогенез. Клиника. Показатели гемограммы и гемостазиограммы. Дифференциальный диагноз. Течение и исходы. Принципы лечения. Интенсивная терапия, лечение ОПН. Гигантская гемангиома (синдром Казабаха-Меритта). Патогенез гемолиза. Клиника. Диагностика. Лечение.
31	Тромбоцитопатии	Наследственные тромбоцитопатии (болезнь Гланцмана, Бернара-Сулье). Патогенез. Клиника. Диагностика. Болезнь Виллебранда. Тип наследования. Патогенез. Клиника. Диагностика. Показатели гемостазиограммы. Дифференциальный диагноз тромбоцитопатий. Лечение. Приобретенные тромбоцитопатии. Причины. Методы диагностики. Лечение. Профилактика.
32	Сахарный диабет. Несахарный диабет	Сахарный диабет. Несахарный диабет. Частота. Этиология. Патогенез. Классификация (ВОЗ, Мартынова). Особенности клиники в раннем и подростковом возрасте. Лабораторные методы диагностики, тест толерантности к глюкозе. Дифференциальный диагноз. Течение и исходы. Осложнения. Принципы лечения. Диспансерное наблюдение. Организация помощи детям с сахарным диабетом в РК. Несахарный диабет. Диабетические комы. Причины, клинические особенности и биохимические показатели при различных видах диабетических ком. Дифференциальный диагноз. Неотложная помощь. Профилактика.
33	Заболевания щитовидной и паращитовидных желез.	Гипотиреоз. Понятие о первичном и вторичном, врожденном и приобретенном гипотиреозе. Патогенез. Особенности клиники у новорожденных, грудных и детей раннего возраста. Диагноз. Лабораторные методы диагностики. Дифференциальный диагноз. Принципы лечения. Диспансерное наблюдение. Скрининг-обследование новорожденных на гипотиреоз в РК.

		Тубулопатии с нефролитиазом (цистинурия, оксалурия, глицинурия, ксантинурия). Клиника. Диагностика. Лечение. Диетотерапия.
25	Приобретенные нефропатии	Рефлюкс-нефропатия. Нephротический синдром. Классификация. Патогенез. Клинические проявления. Диагностика. Лабораторные исследования. Дифференциальный диагноз. Исходы. Прогноз. Принципы лечения.
26	Заболевания мочевого пузыря	Циститы. Этиология, Клиника. Диагностика. Дифференциальный диагноз. Лечение. Профилактика. Диспансерное наблюдение.
27	Почечная недостаточность	Острая почечная недостаточность. Определение. Причины. Патогенез. Стадии ОПН. Клинические проявления и биохимические показатели различных стадий. Дифференциальный диагноз. Лечение ОПН в зависимости от стадии. Хроническая почечная недостаточность. Причины и стадии ХПН. Клинические проявления и биохимические показатели в различные стадии ХПН. Принципы лечения. Диетотерапия (Джордано-Джованетти, Борта). Показания к проведению гемодиализа и трансплантации почки.
28	Железодефицитная анемия	Этиология. Патогенез. Клиника. Показатели гемограммы и обмена железа. Дифференциальный диагноз. Течение и исходы. Лечение. Профилактика. Апластические анемии (депрессии кроветворения). Иммунные апластические анемии. Этиопатогенез. Клиника. Диагностика. Показатели гемограммы, миелограммы и трепанобиопсии. Дифференциальный диагноз. Течение и исходы. Лечение. Показания к трансплантации костного мозга. Наследственные апластические анемии (анемия Фанкони, Блекфена-Даймонда). Патогенез, Клиника. Диагностика. Дифференциальный диагноз. Лечение. Диспансерное наблюдение.
29	Наследственные гемолитические анемии	Наследственные гемолитические анемии. Ферментопатии (дефицит глюкозо-6-фосфатдегидрогеназы, пируваткиназы). Патогенез гемолиза. Клиника. Диагностика. Дифференциальный диагноз. Лечение. Неотложная помощь при гемолитическом кризе. Гемоглобинопатии (талассемия, серповидноклеточная анемия и др.). Патогенез гемолиза. Клиника. Показатели гемограммы, морфологические особенности эритроцитов. Дифференциальный диагноз. Течение и исходы. Прогноз. Лечение.

11	Заттек алмасуының тұқым қуалаған аурулары	Аминоацидопатия (фенилкетонурия және т.б.). Эпидемиологиясы. Липидтер алмасуының бұзылуы (Нимана-Пик, Гоше аурулары). Көмірсулар алмасуының бұзылуы (галактоземия, фруктоземия, гликогеноздар, мукополисахаридоздар). Патогенезі. Клиникасы. Диагностикасы. Биохимиялық зерттеулері. Саралау диагнозы. Ағымы мен нәтижелері. Емдеу. Емдәммен емдеу.
12	Ішектік сорылу бұзылысының синдромы	Муковисцидоз. Целиакия. Экссудативтік энтеропатия. Дисахаридазды жеткіліксіздік. Себебі. Патогенезі. Клиникасы. Диагностикасы. Саралау диагнозы. Емдеу. Емдәммен емдеу. Диспансерлік бақылау.
13	Ерте жастағы балалардағы гипертермиялық және құрысқақ синдромдары	Анықтамасы, себептері, жіктелімі. Дәлелдемелі медицина ұстанымымен диагностикалау, емдеу, алдын алу, оңалту. Алғашқы медициналық жәрдем көрсету. ДДСҰ ұсыныстары.
14	Жүрек-қантамыр жүйесінің зақымдануы. Бейревматизмдік кардиттер. Кардиомиопатиялар. Жүрек функциясының жеткіліксіздігі	Бейревматизмдік кардиттер. Кардиомиопатиялар. Жүрек функциясының жеткіліксіздігі. Н.А.Белоконь жіктелімі. Клиникасы. Диагностикасы. Саралау диагнозы. Стероидтық және стероидтық емес қабынуға қарсы препараттарды қолдану көрсетімдері. Ағымы мен нәтижелері. Емдеу. Диспансерлік бақылау. Кардиомиопатиялар (дилатациялық, гипертрофиялық, соның ішінде гипертрофиялық субаорталдық тарылулар, сирек кездесетін формалары). Клиникасы. Диагностикасы, эхокардиография көрсетімдері. Емдеу. Болжамы. Жүрек функциясының жеткіліксіздігі. Кардиалдық және экстракардиалдық себептері. Бейімділіктің алғашқы және екінші реттегі механизмдері. Патогенезі. Жіктелімі. Сол- және оңқарыншалы типтердің клиникалық көріністері. Асқынулары. Сатыларына байланысты емдеу. Диспансерлік бақылау.
15	Жүрек-қантамыр жүйесінің зақымдануы. Инфекциялық эндокардит (ИЭ). Перикард аурулары	Инфекциялық эндокардит. Этиологиясы. Ілкі және салдарлық эндокардиттер. Клиникасы. Диагностикасы. Флора өсуінің болмау себептері. Саралау диагнозы. Емдеу. Глюкокортикоидтарды қолдану көрсетімдері. Перикардиттер. Жіктелімі. Клиникасы. Жүрек тампонадасының пайда болу жағдайлары. Диагностикасы.

		Саралау диагнозы. Ағымы мен нәтижелері. Емдеу. Перикард қуысын пункциялау көрсетімдері. Болжамы. Перикардтың қабынуы зақымдануы: паразиттік зақымдануы, кисталар, ісіктер, бөгде денелер, жаракаттануы.
16	Жүрек-қантамыр жүйесінің зақымдануы. Вегетативтік дисфункция. Артериялық гипертония	Вегетативтік дисфункция. Себептері. Варианттары. Жасқа байланысты ерекшеліктері. Диагностикасы. Вегетативтік тонусты тексеру (кестелер, КИГ, КОП). Саралау диагнозы. Емдеу. Диспансеризациялау. Артериялық гипертония. Жіктемесі. Ілкі және салдарлық (нефрогендік, церебралдық, қантамырлық, эндокриндік ж.б.) гипертониялар. Этиологиясы. Патогенезі. Клиникасы. Диагностикасы. Емдеу. Болжамы. Диспансерлік бақылау.
17	Жүрек-қантамыр жүйесінің зақымдануы. Жүрек ырғағының бұзылуы	Аритмияның пайда болу механизмдері. Себептері, әкелетін факторлар. Синусты түйіннің бұзылуынан болатын аритмия (тахикардия және брадикардия). Импульс өтуінің бұзылуынан болатын аритмия (синус-атриалдық және атриовентрикулярлық блокадалар). Вольф-Паркинсон-Уайт феномені. Қозымдылық бұзылыстарынан болатын аритмия (экстрасистолия, ұстамалы тахикардия, жыбырлық аритмия). Себептері. Патогенезі. Клиникасы. Диагностикасы. ЭКГ мәліметтері. Асқынулары. Ағымы мен нәтижелері. Дәлелдемелі медицина ұстанымымен емдеу. Аритмияға қарсы препараттарды қолдану және электроимпульстық терапия көрсетімдері. Диспансерлік бақылау. Алдын-алу.
18	Өкпенің туа біткен және тұқым қуатын аурулары	Муковисцидоз. Көп таралуы. Тұқым қуатын типтері. Клиникалық формалары. Диагностикасы (пилокарпиндік сынақ, ДНҚ-диагностика). Пренаталдық диагностикасы. Саралау диагностикасы. Емдеу. Картагенер синдромы. Өкпе гемосидерозы. Гудпасчер синдромы. Альфа-1-антитрипсин тапшылығы. Тұқым қуатын типтері. Клиникалық және рентгенологиялық көріністері. Сыртқы тыныс алу функциясы бұзылуының типтері. Саралау диагнозы. Ағымы мен нәтижелері. Дәлелдемелі медицина ұстанымымен емдеу. Диспансерлік бақылау.

21	Болезни пищевода	Классификация. Функциональные нарушения (гипотоническая и гипертоническая дискинезии, недостаточность кардии, гастроэзофагальный рефлюкс). Аномалии развития (короткий пищевод, халазия кардии, дивертикулы пищевода). Приобретенные заболевания (халазия, ахалазия, эзофагиты, пептическая язва, варикозное расширение вен). Клиника. Диагностика. Методы исследования. Возрастные особенности клиники. Дифференциальный диагноз. Лечение. Профилактика.
22	Хронические неспецифические заболевания кишечника	Хронические неспецифические заболевания кишечника. Гельминтозы. Этиология. Патогенез. Клинические проявления. Лабораторные и инструментальные методы диагностики. Дифференциальный диагноз. Лечение. Диспансерное наблюдение.
23	Хронический гепатит и цирроз печени. Печеночная недостаточность	Этиология и патогенез хронического гепатита и цирроза печени. Лабораторные и инструментальные методы исследования. Показания и противопоказания к биопсии печени. Течение и исходы. Прогноз. Лечение. Диспансерное наблюдение. Профилактика. Причины и патогенез печеночной недостаточности. Клиника. Диагностика. Дифференциальный диагноз. Течение и исходы. Лечение. Неотложная помощь при печеночной коме. Прогноз.
24	Врожденные и наследственные заболевания почек	Наследственный нефрит. Аномалии развития почек и мочевыводящих путей (агенезия, гипоплазия, поликистоз, гидронефроз). Клиника. Лабораторные и инструментальные методы диагностики. Пренатальная диагностика пороков развития мочевыделительной системы. Дифференциальный диагноз. Осложнения. Консервативное лечение. Показания к хирургическому лечению. Наследственный нефрит. Патогенез. Клиника. Диагностика. Дифференциальный диагноз. Течение и исходы. Прогноз. Лечение. Диспансерное наблюдение. Тубулопатии с синдромом полиурии (почечная глюкозурия, почечный несахарный диабет, почечный солевой диабет). Клиника. Диагностика. Дифференциальный диагноз. Исходы. Диетотерапия. Лечение. Тубулопатии с рахитоподобным синдромом (фосфат-диабет, синдром де Тони-Дебре-Фанкони). Клиника. Диагностика. Рентгенологические данные. Дифференциальный диагноз. Исходы. Течение.

		димости (экстрасистолия, пароксизмальная тахикардия, мерцательная аритмия). Причины. Патогенез. Клиника. Диагностика. Данные ЭКГ, холтеровского мониторингирования. Осложнения. Течение и исходы. Лечение с позиций доказательной медицины. Показания к назначению противоаритмических препаратов и электроимпульсной терапии. Диспансерное наблюдение. Профилактика.
17	Врожденные и наследственные заболевания легких	Муковисцидоз. Распространенность. Тип наследования. Клинические формы. Диагностика (пилокарпиновая проба, ДНК-диагностика). Пренатальная диагностика. Дифференциальная диагностика. Лечение. Синдром Картагенера. Гемосидероз легких, синдром Гудпасчера. Дефицит альфа-1-антитрипсина. Тип наследования. Клиническая и рентгенологическая картина. Тип нарушения функции внешнего дыхания. Дифференциальный диагноз. Течение и исходы. Лечение с позиций доказательной медицины. Диспансерное наблюдение.
18	Альвеолиты. Бронхообструктивный синдром	Этиология. Патогенез. Классификация: экзогенный аллергический альвеолит, идиопатический фиброзирующий альвеолит (болезнь Хаммена-Рича). Клиника. Диагностика. Дифференциальный диагноз. Течение. Возрастные особенности клиники и течения. Лечение. Исходы. Синдром бронхиальной обструкции. Дифференциальный диагноз. Современные подходы к терапии.
19	Респираторные аллергии	Распространенность. Этиология и патогенез. Роль генетических и внешних факторов (аллергенов). Клиника различных форм по локализации (ринит, трахеит, бронхит, синусит, экзогенный аллергический альвеолит). Диагностика. Дифференциальный диагноз с воспалительными заболеваниями соответствующих участков дыхательных путей. Лечение в острый период и период ремиссии. Профилактика. Диспансерное наблюдение.
20	Плевриты. Дыхательная недостаточность	Плевриты. Этиология и патогенез. Классификация. Клиника. Диагностика. Рентгенологические признаки. Показания к плевральной пункции. Дифференциальный диагноз. Течение, осложнения и исходы. Лечение. Дыхательная недостаточность. Причины. Классификация. Патогенез. Клиника. Методы исследования функции внешнего дыхания. Лечение. Неотложная терапия острой дыхательной недостаточности.

19	Альвеолиттер. Бронхообструктивті синдром	Этиологиясы. Патогенезі. Жіктөмесі: экзогенді аллергиялық альвеолит, идиопатиялық фиброздық альвеолит (Хаммен-Рич ауруы). Клиникасы. Диагностикасы Саралау диагнозы. Ағымы. Жасқа байланысты ерекшеліктері, клиникасы мен ағымы. Емдеу. Нәтижелері. Бронх обструкциясы синдромы. Саралау диагнозы. Терапияның қазіргі жаңа тәсілдері.
20	Респираторлы аллергиялар	Кең таралуы. Этиологиясы мен патогенезі. Генетикалық және сыртқы факторлардың (аллергендер) рөлі. Орналасуы бойынша әртүрлі формаларының клиникасы (ринит, трахеит, бронхит, синусит, экзогендік аллергиялық альвеолит). Диагностикасы. Тыныс алу жолдары басқа бөлімдерінің қабыну ауруларымен саралау диагнозын жүргізу. Жіті және ремиссиялық кезеңдерінде емдеу. Алдын-алу. Диспансерлік бақылау.
21	Плевриттер. Тыныс алудың жеткіліксіздігі	Плевриттер. Этиологиясы мен патогенезі. Жіктөмесі. Клиникасы. Диагностикасы. Рентгенологиялық белгілері. Плевралық пункция көрсетімдері. Саралау диагнозы. Ағымы, асқынулары мен нәтижелері. Емдеу. Тыныс алудың жеткіліксіздігі. Себептері. Жіктөмесі. Патогенезі. Клиникасы. Сыртқы тыныс алу функциясын зерттеу әдістері. Емдеу. Тыныс алудың жіті жеткіліксіздігі кезінде жүргізілетін шұғыл терапия.
22	Өңеш аурулары	Жіктөмесі. Функциялық бұзылыстары (гипотониялық және гипертониялық дискинезиялар, кардия бөлімінің жеткіліксіздігі, асқазан-өңештік рефлюкс). Даму ақаулары (қысқа өңеш, кардия халазиясы, өңеш дивертикулі). Жүре пайда болған аурулар (халазия, ахалазия, эзофагиттер, пептиттік ойықжара, веналардың варикозды кеңеюі). Клиникасы. Диагностикасы. Зерттеу әдістері. Клиникасының жасқа байланысты ерекшеліктері. Саралау диагнозы. Емдеу. Алдын-алу.
23	Ішектің созылмалы бейспецификалық аурулары	Ішектің созылмалы бейспецификалық аурулары. Гельминтоздар. Этиологиясы. Патогенезі. Клиникалық көріністері. Диагностиканың зертханалық және аспаптық әдістері. Саралау диагнозы. Емдеу. Диспансерлік бақылау.

24	Созылмалы гепатит және бауыр циррозы. Бауыр функциясының жеткіліксіздігі	Созылмалы гепатит және бауыр циррозының этиологиясы мен патогенезі. Зерттеудің зертханалық және аспаптық әдістері. Бауыр биопсиясының көрсетімдері мен қарсы көрсетімдері. Ағымы мен нәтижелері. Болжамы. Емдеу. Диспансерлік бақылау. Алдын-алу. Бауыр функциясы жеткіліксіздігінің себептері мен патогенезі. Клиникасы. Диагностикасы. Саралау диагнозы. Ағымы мен нәтижелері. Емдеу. Бауыр комасы кезінде көрсетілетін шұғыл жәрдем. Болжамы.
25	Бүйректің туа біткен және тұқым қуатын аурулары	Тұқым қуатын нефрит. Бүйректің және зәр шығару жолдарының даму ақаулары (агенезия, гипоплазия, поликистоз, гидронефроз). Клиникасы. Диагностиканың зертханалық және аспаптық әдістері. Зәр шығару жүйесінің даму ақауларының пренаталдық диагностикасы. Саралау диагнозы. Асқынулары. Консервативтік жолдармен емдеу. Хирургиялық ем көрсетімдері. Тұқым қуатын нефрит. Патогенезі. Клиникасы. Диагностикасы. Саралау диагнозы. Ағымы мен нәтижелері. Болжамы. Емдеу. Диспансерлік бақылау. Полиуриялық синдромды тубулопатия (бүйректік глюкозурия, бүйректік қантсыз диабет, бүйректік тұзды диабет). Клиникасы. Диагностикасы. Саралау диагнозы. Нәтижелері. Емдәммен емдеу. Емдеу. Мешелтипес синдромды тубулопатия (фосфат-диабет, де Тони-Дебре-Фанкони синдромы). Клиникасы. Диагностикасы. Рентгенологиялық мәліметтері. Саралау диагнозы. Нәтижелері. Ағымы. Нефролитиазды тубулопатия (цистинурия, оксалурия, глицинурия, ксантинурия). Клиникасы. Диагностикасы. Емдеу. Емдәммен емдеу.
26	Жүре пайда болған нефропатиялар	Рефлюкс-нефропатия. Нефротикалық синдром. Жіктемесі. Патогенезі. Клиникалық көріністері. Диагностикасы. Зертханалық зерттеу. Саралау диагнозы. Нәтижелері. Болжамы. Емдеу принциптері.
27	Қуық аурулары	Циститтер. Этиологиясы. Клиникасы. Диагностикасы. Саралау диагнозы. Емдеу. Алдын-алу. Диспансерлік бақылау.
28	Бүйрек функциясының жеткіліксіздігі	Бүйрек функциясының жіті жеткіліксіздігі. Анықтамасы. Себептері. Патогенезі. БЖЖ сатылары. Клиникалық көріністері және әр сатысының биохимиялық көрсеткіштері. Саралау диагнозы. БЖЖ

13	Поражение сердечно-сосудистой системы. Неревматические кардиты. Кардиомиопатии. Сердечная недостаточность	Неревматические кардиты. Кардиомиопатии. Сердечная недостаточность. Классификация по Н.А. Белоконь. Клиника. Диагностика. Дифференциальный диагноз. Показания к назначению стероидных и нестероидных противовоспалительных препаратов. Течение и исходы. Лечение. Диспансерное наблюдение. Кардиомиопатии (дилатационная, гипертрофическая, в т.ч. гипертрофический субаортальный стеноз, редкие формы). Клиника. Диагностика, показатели эхокардиографии. Лечение. Прогноз. Сердечная недостаточность. Кардиальные и экстракардиальные причины. Первичные и вторичные механизмы адаптации. Патогенез. Классификация. Клинические проявления по лево- и правожелудочковому типу. Осложнения. Лечение в зависимости от стадии. Диспансерное наблюдение.
14	Поражение сердечно-сосудистой системы. Инфекционный эндокардит (ИЭ). Болезни перикарда	Инфекционный эндокардит. Этиология. Первичный и вторичный эндокардит. Клиника. Диагностика. Причины отсутствия роста флоры. Дифференциальный диагноз. Лечение. Показания к применению глюкокортикоидов. Перикардиты. Классификация. Клиника. Условия возникновения тампонады сердца. Диагностика. Дифференциальный диагноз. Течение и исходы. Лечение. Показания к пункции полости перикарда. Прогноз. Невоспалительные поражения перикарда: паразитарные поражения, кисты, опухоли, инородные тела, ранения.
15	Поражение сердечно-сосудистой системы. Вегетативная дисфункция. Артериальная гипертензия	Вегетативная дисфункция. Причины. Варианты. Возрастные особенности. Диагностика. Исследование вегетативного тонуса (таблицы, КИГ, КОП). Дифференциальный диагноз. Лечение. Диспансеризация. Артериальная гипертензия. Классификация. Первичные и вторичные (нефрогенные, церебральные, сосудистые, эндокринные и др.) гипертензии. Этиология. Патогенез. Клиника. Диагностика. Лечение. Прогноз. Диспансерное наблюдение.
16	Поражение сердечно-сосудистой системы. Нарушения ритма сердца	Механизмы возникновения аритмий. Причины, разрешающие факторы. Аритмии с нарушением автоматизма синусового узла (тахии- и брадиаритмии. Аритмии с нарушением проведения импульса (синатриальная и атриовентрикулярная блокады). Феномен Вольфа-Паркинсона-Уайта. Аритмии с нарушением возбу-

		циях у новорожденных. Лечение, особенности дозировки антибиотиков у новорожденных. Профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины.
7	Внутриутробная инфекция у новорожденных	Общая характеристика инфекционной патологии. Внутриутробное инфицирование и факторы его развития. Внутриутробные инфекции и их формы. Врожденный токсоплазмоз. Внутриутробная микоплазменная инфекция. Хламидийная инфекция. Врожденный листериоз (септический гранулематоз). Врожденный сифилис. Врожденная цитомегаловирусная инфекция. Врожденная герпетическая вирусная инфекция. Врожденная краснуха. ВИЧ-инфекция, СПИД. Особенности дозировки антибиотиков у новорожденных.
8	Заболевания кожи у новорожденных	Приобретенные заболевания кожи у новорожденных. Подкожный адипонекроз. Себорейный дерматит. Десквамативная эритродермия Лайнера-Муссу. Пеленочный дерматит. Врожденный ихтиоз. Склеродерма. Склерема.
9	Патология детей раннего возраста. Иммунодефицитные заболевания	Классификация. Клиника. Роль иммунологических методов в диагностике иммунодефицитных состояний. Дифференциальный диагноз. Течение и исходы. Прогноз. Методы иммунокоррекции. Профилактика осложнений с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных.
10	Наследственные болезни обмена веществ	Аминоацидопатии (фенилкетонурия и др.). Эпидемиология. Нарушения обмена липидов (болезнь Нимана-Пика, Гоше). Нарушения обмена углеводов (галактоземия, фруктоземия, гликогенозы, мукополисахаридозы). Патогенез. Клиника. Диагностика. Биохимические исследования. Дифференциальный диагноз. Течение и исходы. Лечение. Диетотерапия.
11	Синдром нарушенного кишечного всасывания	Муковисцидоз. Целиакия. Экссудативная энтеропатия. Дисахаридазная недостаточность. Причины. Патогенез. Клиника. Диагностика. Дифференциальный диагноз. Лечение. Диетотерапия. Диспансерное наблюдение.
12	Гипертермический и судорожный синдромы у детей раннего возраста	Определение, причины, классификация. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Оказание первой врачебной помощи. Рекомендации ВОЗ.

		сатыларына сәйкес емдеу. Бүйрек функциясының созылмалы жеткіліксіздігі (БСЖ). БСЖ себептері мен сатылары. БСЖ клиникалық көріністері және әр сатысының биохимиялық көрсеткіштері. Емдеу принциптері. Емдәммен емдеу (Джордано-Джованетти, Борт). Гемодиализ бен бүйрек трансплантациясын жүргізу көрсетімдері.
29	Теміртапшылықты анемия	Этиологиясы. Патогенезі. Клиникасы. Гемограмма және темір алмасуының көрсеткіштері. Саралау диагнозы. Ағымы мен нәтижелері. Емдеу. Алдын-алу. Апластиялық анемия (қанөндірім депрессиялары). Иммундық аплазиялық анемиялар. Этиопатогенезі. Клиникасы. Диагностикасы. Гемограммалар, миелограммалар және трепанобиопсиялар көрсетімдері. Саралау диагнозы. Ағымы мен нәтижелері. Емдеу. Сүйек кемігін трансплантациялау көрсетімдері. Тұқым қуатын аплазиялық анемиялар (Фанкон, Блекфен-Даймонд анемиялары). Патогенезі. Клиникасы. Диагностикасы. Саралау диагнозы. Емдеу. Диспансерлік бақылау.
30	Тұқым қуатын гемолиздік анемиялар	Тұқым қуатын гемолиздік анемиялар. Ферментопатиялар (глюкозальк-6-фосфатдегидрогеназалар тапшылығы, пируваткиназалар). Гемолиз патогенезі. Клиникасы. Диагностикасы. Саралау диагнозы. Емдеу. Гемолиздік криз кезінде көрсетілетін шұғыл жәрдем. Гемоглобинопатиялар (талассемия, орак тәрізді жасушалы анемия және т.б.). Гемолиз патогенезі. Клиникасы. Гемограмма көрсеткіштері, эритроциттердің морфологиялық ерекшеліктері. Саралау диагнозы. Ағымы мен нәтижелері. Болжамы. Емдеу.
31	ЖТҚҰ-синдромы	ЖТҚҰ-синдромы. Микроангиопатиялық гемолиздік анемиялар. ЖТҚҰ-синдромы. Себептері. Патогенезі. Клиникалық көріністері, коагулограмма көрсеткіштері, сатыларына байланысты емдеу. Ағымы. Болжамы. Алдын-алу. Гемолиз-уремиялық синдром (Гассер синдромы). Этиологиясы. Патогенезі. Клиникасы. Диагностикасы. Гемограмма мен коагулограмма көрсеткіштері. Саралау диагнозы. Ағымы, асқынулары мен нәтижелері. Шұғыл жәрдем көрсету принциптері. Қалпына келтіру кезеңінде емдеу. Тромбоздық тромбоцитопениялық пурпура (Мошковиц синдромы). Себептері. Патогенезі. Клиникасы.

		Гемограмма мен гемостазиограмма көрсеткіштері. Саралау диагнозы. Ағымы мен нәтижелері. Емдеу принциптері. Қарқынды терапия, БЖЖ емдеу. Гигантты гемангиома (Казабах-Меритти синдромы). Гемолиз патогенезі. Клиникасы. Диагностикасы. Емі.
32	Тромбоцитопатиялар	Тұқым қуатын тромбоцитопатиялар (Гланцман, Бернар-Сулъе аурулары). Патогенезі. Клиникасы. Диагностикасы. Виллебранд ауруы. Тұқым қуатын типтері. Патогенезі. Клиникасы. Диагностикасы. Гемостазиограмма көрсеткіштері. Тромбоцитопатияның саралау диагнозы. Емдеу. Жүре пайда болған тромбоцитопатиялар. Себептері. Диагностика әдістері. Емдеу. Алдын-алу.
33	Қантты диабет. Қантсыз диабет	Қантты диабет. Қантсыз диабет. Жиілігі. Этиологиясы. Патогенезі. Жіктемесі (ДДСҰ, Мартынов бойынша). Ерте жастағы және жасөспірімдегі клиникалық ерекшеліктері. Диагностиканың зертханалық әдістері, глюкозаға толеранттылық тест. Саралау диагнозы. Ағымы мен нәтижелері. Асқинулары. Емдеу принциптері. Диспансерлік бақылау. ҚР қантты диабетпен сырқаттанатын балаларға жәрдем беру шараларын ұйымдастыру. Қантсыз диабет. Диабеттік комалар. Себептері, диабеттік кома әртүрінің клиникалық ерекшеліктері мен биохимиялық көрсеткіштері. Саралау диагнозы. Шұғыл жәрдем. Алдын-алу.
34	Қалқаншабез және қалқаншасерік-бездердің аурулары	Гипотиреоз. Ілкі және салдарлық, туа және жүре пайда болған гипотиреоздар туралы түсінік. Патогенезі. Нәрестелердегі, емшектегі және ерте жастағы балалардағы клиникалық ерекшеліктері. Диагнозы. Диагностика әдістері. Саралау диагнозы. Емдеу принциптері. Диспансерлік бақылау. ҚР нәрестелерді гипотиреозға тексеру-скринингі. Диффузиялық уытты зоб. Этиологиясы. Патогенезі. Клиникасы. Зерттеудің зертханалық әдістері. Саралау диагнозы. Ағымы мен нәтижелері. Емдеу. Хирургиялық ем көрсетімдері. Диспансерлік бақылау. Йодтапшылық аурулары туралы түсінік. Эндемиялық (йодтапшылықты) зоб. Клиникасы. Емдеу. Алдын-алу. ҚР эндемиялық зоб жағдайлары. Аутоиммундық тиреоидит. Этиопатогенезі. Клиникасы. Диагностикасы. Емдеу. Гипопаратиреоздар. Гиперпаратиреоздар. Этиологиясы мен патогенезі. Клиникасы. Фосфор-кальций алмасуының

Детские болезни		
1	Введение в неонатологию	Национальная стратегия, направленная на улучшение перинатального и неонатального ухода. Программы ВОЗ в перинатологии. Физическое развитие и зрелость новорожденных. Анатомо-физиологические особенности новорожденных. Пограничные состояния новорожденных. Гестационный возраст. Первичный туалет новорожденных. Уход новорожденным в палатах новорожденных. Группы здоровья новорожденных. Виды вскармливания новорожденных. Формулы расчета питания у доношенных детей. План ведения и наблюдения новорожденных основных групп риска. Выхаживание недоношенных новорожденных.
2	Асфиксия новорожденного. Родовая травма	Асфиксия новорожденного. Оценка степени дыхательной недостаточности. Родовая травма. Повреждение мягких тканей. Родовая черепно-мозговая травма. Травматические повреждения спинного мозга и плечевого сплетения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Первичная реанимация новорожденных. Оказание неонатальной помощи в родзале. Оказание первой врачебной помощи. Рекомендации ВОЗ.
2	Судорожный синдром	Определение, причины, классификация. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Оказание первой врачебной помощи. Рекомендации ВОЗ.
3	Гипоксически-ишемическая энцефалопатия	Определение, причины, классификация. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Оказание первой врачебной помощи. Рекомендации ВОЗ.
4	Бронхо-легочная дисплазия	Диагностические критерии. Генетическая предрасположенность, последствия бронхо-легочной дисплазии. Лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины.
5	Желтухи новорожденных	Классификация неонатальных желтух. Клинико-лабораторная диагностика желтух. Дифференциальная диагностика. Принципы подбора крови для ОЗПК с известной групповой принадлежностью.
6	Пневмония у новорожденных	Начальные клинические признаки пневмоний у новорожденных. Дифференциальная диагностика пневмоний при различных вирусных респираторных инфек-

		особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
17	Сахарный диабет	Диагностика, клинические проявления. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности. Особенности ведения на фоне СД.
18	Заболевания щитовидной железы	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
19	Поражения гипоталамико-гипофизарной системы. Заболевания надпочечников. Болезни паращитовидных желез	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
20	Анемии	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
21	Лейкозы	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
22	Тромбоцитопении	Наследственно-обусловленные заболевания крови.
23	ВИЧ-инфекция	Распространение и проблемы ВИЧ-инфекции. Эпидемиология, клиническая классификация. Оппортунистические инфекции при ВИЧ-инфекции, клиническая характеристика. СПИД-ассоциированные опухоли. Диагностика ВИЧ-инфекции. Современная терапевтическая тактика с позиций доказательной медицины. Диспансерное наблюдение.

		көрсеткіштері. Диагнозы. Саралау диагнозы. Емдеу принциптері.
35	Өсу патологиясы. Семіздік	Өсу мен дене пропорциясын бағалау. Бала өсуі мен дамуына гормондардың тигізетін әсері (өсу гормоны, тиреоидті, жыныс гормондары). Нанизм. Тұқым қуатын факторлар, өсу бөгілісінің генезіндегі созылмалы соматикалық аурулар. Қысқа бойлылардың әртүрлі формаларының саралау диагнозы. Гипофизарлы нанизм. Диагностика әдістері (сүйектік жас, өсу гормонының секрециясын зерттеу, компьютерлі және магнит-резонансты томография). Орын басушы гормондық терапия. Диспансерлік бақылау. Гигантизм. Ұзын бойлылардың әртүрлі формаларының саралау диагнозы. Гипофизарлы гигантизмнің диагностикасы, клиникасы және оны емдеу. Семіздік. Этиологиясы. Патогенезі. Жіктемесі. Клиникасы. Метаболиттік бұзылыстар. Диагностика әдістері (краниографиясы, көз түбі, заттек алмасу көрсеткіштері, гормоналдық профиль). Семіздік әртүрлі формаларының саралау диагнозы. Емдеу. Емдәммен емдеу. Диспансерлік бақылау. Алдын-алу.
36	Жыныстық дамудың және жыныстық нақтыланудың бұзылуы	Жыныстың мезгілсіз дамуы. Анықтамасы. ЖМД нағыз және жалған формалары кезіндегі клиникалық көріністері және гормоналдық статустардың ерекшеліктері. Диагностикасы. Емдеу. Диспансерлік бақылау. Гипогонадизм. Анықтамасы. Ілкі және салдарлық гипогонадизмнің клиникалық көріністері мен гормондық статустары, себептері. Диагностикасы. Емдеу. Диспансерлік бақылау. Клайнфельтер синдромы. Шерешевский-Тернер синдромы. Клиникасы. Диагностикасы. Кариотип сипаттамасы. Орын басушы гормондық терапия. Гермафродитизм. Клиникасы. Зертханалық диагностика әдістері. Саралау диагнозы. Емдеу принциптері.
Стационардағы ревматология		
1	Ревматоидты артрит	Ревматоидты артриттің этиологиясы мен патогенезі бойынша қазіргі көзқарастар. Патоморфологиясы. Жіктемесі. Клиникалық көріністері. Ағымының варианттары. Буыннан тыс көріністер. Жүйелік көріністер. Фэлти синдромы. Ревматоидты артриттің басқа да ревматизмдік аурулармен қосарлануы. Стилл синдромы. Емдеу принциптері.

2	Серонегативті спондилоартриттер	Анықтамасы. Таралуы. Жіктемесі. Негізгі этиологиялық факторлары.
3	Анкилоздық спондилоартрит (Бехтеров ауруы)	Клиникалық формаларының сипаттамасы, ағымы, бұрыннан тыс көріністері. Диагностикалық критерийлері, сакроилеальды қосылыстың зақымдануын рентгенологиялық диагностикалау. Саралау диагностикасы. Қазіргі терапияның принциптері.
4	Реактивті артрит	Таралуы. Реактивті аурулармен бірге жүретін ілкі аурулар. Триггерлік инфекциялар. Жіктемесі. Клиникалық көріністерінің ерекшеліктері. Диагностикасы. Терапия принциптері.
5	Микрористалдық артриттер	Пуриндер алмасуы. Гиперурикемияның даму себептері. Патогенездің негізгі кезеңдері. Подагралық клиникалық критерийлері. Подагралық даму сатылары. Зертханалық мәліметтер. Рентгенологиялық көріністері. Саралау диагнозы. Жіті ұстаманы және созылмалы подагралық артритті емдеу. Псевдоподагра. Хондрокальциноз.
6	Дәнекер тіннің жүйелі аурулары	Этиопатогенезі. Клиникасы. Диагностикалық критерийлері. Саралау диагнозы. Ағымы мен нәтижелері. Емдеу, пульс-терапия мен плазмаферез көрсетімдері.
7	Антифосфолипидті синдром	Эпидемиологиясы. Этиологиясы. Патогенезі. Клиникалық белгілері мен синдромдары. СЛОТ синдромы. Зертханалық диагностика. Саралау диагнозы. Емдеудің жалпы принциптері.
8	Жүйелі васкулиттер	Жүйелі васкулиттер. Анықтамасы. Жіктемесі. Таралуы. Этиологиясы. Өршітетін факторлардың рөлі. Клиникасы. Диагностикалық критерийлері. Емдеу. Болжамы.
9	Дәрілік ревматологиялық синдромдар	Дәрілік препараттарды (туберкулезге қарсы, антибактериальдық және т.б.) қабылдаудан туындаған ревматологиялық синдромдар. Дәрілік қызылжегі.
10	Сүйектердің қатерлі және қатерсіз ісіктері	Сүйектердің қатерлі және қатерсіз ісіктері. Науқастарды тексеру (клиникасы, рентгенологиялық тексеру, томография, компьютерлік томография, тексерудің зертханалық әдістері, диагностиканың радионуклидті әдістері) ерекшеліктері. Операциялық жолмен емдеу көрсетімдері. Қатерлі ісіктерді емдеу кезіндегі сәулемен емдеу және химиотерапия көрсетімдері.

		лактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
10	Язвенная болезнь (ЯБ)	Диагностика, дифференциальная диагностика ЯБ. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
11	Болезни желчного пузыря и желчевыводящих путей	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
12	Болезни поджелудочной железы	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
13	Гепатиты и циррозы	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
14	Неспецифический язвенный колит	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
15	Инфекции мочевых путей	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
16	Нефриты	Диагностика, дифференциальная диагностика. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные

		торирование по Холтеру. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
3	Инфекционный эндокардит (ИЭ)	Диагностика, дифференциальная диагностика ИЭ. Клинические проявления. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
4	Миокардиты. Кардиомиопатии	Диагностика, дифференциальная диагностика миокардитов, кардиомиопатий. Клинические проявления. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
5	Пневмонии	Диагностика, дифференциальная диагностика пневмоний. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Экспертиза трудоспособности.
6	Хроническая обструктивная болезнь легких (ХОБЛ)	Диагностика, дифференциальная диагностика ХОБЛ. Клинические проявления. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Школы для больных. Техника спирографии, проба с бронхолитиками. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
7	Бронхиальная астма (БА)	Диагностика, дифференциальная диагностика БА. Клинические проявления. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Школы для больных. Техника пикфлоуметрии, проба с бронхолитиками. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
8	Гастроэзофагеальная рефлюксная болезнь (ГЭРБ)	Диагностика, клинические проявления ГЭРБ. Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
9	Неязвенные желудочные и кишечные диспепсии	Диагностика, дифференциальная диагностика диспепсий. Клинические проявления. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профи-

11	Паранеопластиялық артропатиялар	Лейкоз, лимфомалар кезіндегі артриттер. Буын синдромының сақтық ерекшеліктері, диагностикалық ізденіс.
12	Басқа аурулар кезіндегі ревматологиялық көріністер	Ішек зақымданулары басымырақ болып келетін аурулар (бейспецификалық ойықжаралы колит, Крон ауруы, Уиппл ауруы) кезіндегі артриттер. Эндокринді артропатиялар. Нейроартропатиялар.
Стационардағы балалар ревматологиясы		
1	Ревматизмдік жіті қызба. Жүректің ревматизмдік ауруы	ҚР ревматизмдік аурулары бар балаларға медициналық жәрдем көрсетуді ұйымдастыру. Эпидемиологиясы. Этиологиясы. Патоморфологиясы. Патогенезі. Қазіргі жіктелімі. Клиникасы. Диагностикалық критерийлері. Емдеу принциптері. Профилактикасы. Оңалту мәселелері.
2	Жүректің ревматизмдік ақауы	Жүректің ревматизмдік ақауларының патогенезі. Анатомиялық варианттары. Гемодинамика бұзылуы. Жүректің құрама және қосарласқан ақаулары. Клиникалық көріністері. Аспаптық зерттеу әдістерінің (ЭКГ, ЭХОКГ, рентгендиагностика) мәліметтері.
3	Дәнекер тіндердің диффуздық аурулары. Жүйелі васкулиттер	Жүйелі қызылжегі. Этиопатогенезі. Клиникасы. ЖҚ диагностикалық критерийлері. Саралау диагнозы. Ағымы мен нәтижелері. Емдеу, пульс-терапия мен плазмаферез көрсетімдері. Дерматомиозит. Жіктелімі. Клиникалық көріністері. Диагностикалық критерийлері. Зерттеудің арнайы зертханалық, электрофизиологиялық және морфологиялық әдістері. Саралау диагнозы. Емдеу. Болжамы. Жүйелі склеродермия. Патогенезі. Ошақты және жүйелі склеродермияның клиникасы. Диагностикалық критерийлері. Ағымы. Емдеу. Болжамы. Жүйелі васкулиттер (түйінді периартериит, аортоартериит, Вегенер гранулематозы, сілемей-терілік синдром, геморрагиялық васкулит). Клиникасы. Диагностикалық критерийлері. Емдеу. Болжамы.
4	Жас сөспірімдердегі ревматоидті артрит (ЖРА)	ЖРА. Патогенезі. Жіктелімі. Имундық генетикасы. Клиникалық формасы. Көздің зақымдануы. Салдарлық амилоидоз. ЖРА диагностикалық критерийлері. Саралау диагнозы. Ағымы, асқынулары, нәтижелері. Жасөспірімдердегі ағымының ерекшеліктері. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан емдеу.

5	Тұқым қуалайтын коллагенопатиялар	Тұқым қуалайтын коллагенопатиялардың молекулярлы-генетикалық негізі. Клиника-морфологиялық сипаттамасы. Терминология мен жіктеменің мәселелері. Клиникалық көрінісі. Диагностикалық молекулярлы-генетикалық, биохимиялық, морфологиялық әдістері. Құрсақшілік диагностиканың мүмкіншіліктері. Болжамы. Оңалту.
Амбулатория-емханалық ревматология		
1	Ревмотологиядағы негізгі симптомдар мен синдромдар	Буын синдромының сипаттамасы, буын синдромының көріністері және орналасқан жерін диагностикалау және саралау диагностикасын өткізу мәні. Ревмотологиядағы буыннан тыс көріністерді диагностикалаудың мәні.
2	Бұлшықеттердің ауырсынуы (миалгия)	Диагностикалық ізденіс алгоритмі. Миозиттер. Инфекциялық, вирустық миозиттер. Диагностикалық ізденіс алгоритмі.
3	Бұлшықеттердің әлсіздігі	Бұлшықеттердің субъективті және объективті әлсіздігі. Бұлшықеттердің проксимальды, дистальды және жалпы әлсіздігі. Зерттеудің зертханалық (КФК, миоглобинурия), аспаптық (электромиография) және морфологиялық (қаңқадағы бұлшықеттер биоптаты) әдістері. Дәрілік, токсикалық және алкогольдық миопатиялар. Бұлшықет дистрофиялары. Эндокриндік миопатиялар. Неврогенді аурулар. Миастения. Рабдомиолиз. Диагностикалық ізденіс алгоритмі.
4	Буын синдромы	Рациональды диагностикалық ізденіс алгоритмі. Жеке буынның (олигоартропатиялар) және көптеген буынның (полиартропатиялар) зақымдануы. Дәнекер тіннің жүйелі ауруларының көрінісі ретіндегі артрит. Қызбамен бірге жүретін артриттер. «Артритогенді» инфекциялар.
5	Остеопороз	Ілкі және салдарлық остеопороз. Қауіп-қатер факторлары. Клиникалық көріністері. Остеопороздық сынықтар, саралау диагнозы. Остеопороз диагностикасы, профилактикасы және емі бойынша жүргізілетін клиникалық ұсыныстар. Медицина-әлеуметтік сараптама. Глюкокортикостероидты остеопороз. Ерекшеліктері.

2	Генетические аспекты в ревматологии.
3	Выбор и проведение диагностических исследований для выявления ревматических заболеваний в детском возрасте.
4	Принципы лечения ревматических заболеваний у детей.
Ревматология амбулаторно-поликлиническая	
1	Организация и структура ревматологической помощи населению в Республике Казахстан. Анализ деятельности ревматологической службы, учетно-отчетная документация. Экономические аспекты ревматологии.
2	Принципы ранней диагностики в ревматологии.
3	Реабилитация и вопросы трудоспособности в ревматологии.
4	Диспансеризация в ревматологии. Курортология в ревматологии.
Детская амбулаторно-поликлиническая ревматология	
1	Организация медицинской помощи детям с ревматическими болезнями в Республике Казахстан.
2	Возрастные особенности опорно-двигательного аппарата, соединительнотканной системы.
3	Особенности диагностики ревматических заболеваний в детском возрасте.
4	Диспансеризация детского населения. Диспансерный метод в работе ревматолога.

3.2 Примерный тематический план и содержание семинаров и практических занятий

№	Тема	Содержание
Внутренние болезни		
1	Острый коронарный синдром (ОКС)	Диагностика, дифференциальная диагностика ОКС. Клинические проявления ишемической болезни сердца (ИБС). Атипичные формы. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Школы для больных. Амбулаторное длительное мониторингирование по Холтеру. Диспансеризация хронических больных. Экспертиза трудоспособности.
2	Артериальные гипертензии (АГ)	Диагностика, дифференциальная диагностика АГ. Симптоматические АГ. Возрастные особенности. Осложнения. Диагностика, лечение, профилактика, реабилитация с позиций доказательной медицины. Школы для больных. Амбулаторное длительное мони-

Повышение квалификации

Тематика	Аудиторные часы			СРС
	всего	лекции	практические занятия	
Актуальные проблемы ревматологии	72	12	60	36

3 Примерный тематический план и содержание дисциплин переподготовки

3.1 Примерный тематический план лекций

№	Тема
Внутренние болезни	
1	Актуальные проблемы кардиологии.
2	Актуальные проблемы гастроэнтерологии.
3	Актуальные проблемы пульмонологии.
4	Актуальные проблемы эндокринологии.
5	Актуальные проблемы нефрологии.
6	Актуальные проблемы гематологии.
7	Актуальные проблемы аллергологии и иммунологии.
Детские болезни	
1	Организация лечебно-профилактической помощи детям в РК.
2	Перинатальная детская и младенческая смертность.
3	Доказательная медицина в педиатрии.
4	Актуальные проблемы неонатологии.
5	Актуальные проблемы патологии детей раннего возраста.
6	Актуальные проблемы патологии детей старшего возраста.
Ревматология в стационаре	
1	Эпидемиология ревматических заболеваний.
2	Номенклатура и классификация ревматических заболеваний.
3	Методы обследования ревматологических больных.
4	Основные принципы лечения ревматических болезней.
Детская ревматология в стационаре	
1	Возрастные и генетические аспекты ревматологических заболеваний.

6	Буындардың дегенеративті және метаболизмдік аурулары	Жіктелмесі. Ілкі және салдарлық остеоартроз. Диагностикалық ізденіс алгоритмі. Дәлелдемелі медицина ұстанымдары негізінде емдеу хаттамаларын қолдану. Созылмалы науқастарды үйрету. Еңбекке жарамсыздықты сараптау. Науқастарды медицина-әлеуметтік сараптау.
7	Буындар функциясының бұзылуы	Буындар функциясының бұзылыстарын анықтау әдістері. Себептері. Рентгенологиялық және ультрадыбыстық белгілері. Буын функциясының бұзылыстары кезіндегі жағдайлар ауырпалығын бақылау. Оңалту.
Амбулатория-емханалық балалар ревматологиясы		
1	Ревматизмдік жіті қызба	Рациональды саралау диагностикалық ізденіс алгоритмі, жүргізу тәсілі, балаларда динамикасын бақылау. Жіктелмесі. Балалар мен жасөспірімдерді жүргізу ерекшеліктері. Дәлелдемелі медицина ұстанымдары негізінде емдеу хаттамаларын қолдану. Біріншілікті және екіншілікті профилактика.
2	Жүректің ревматизмдік аурулары (ЖРА)	Рациональды саралау диагностикалық ізденіс алгоритмі, жүргізу тәсілі, балаларда динамикасын бақылау. Жіктелмесі. Балалар мен жасөспірімдерді жүргізу ерекшеліктері. Дәлелдемелі медицина ұстанымдары негізінде емдеу хаттамаларын қолдану. Созылмалы науқастарды үйрету. Оңалту.
3	Жүректің ревматизмдік ақаулары	Жүрек ақаулары кезіндегі гемодинамика бұзылыстарының патогенезі. Рациональды саралау диагностикалық ізденіс алгоритмі, жүргізу тәсілі, балалар мен жасөспірімдердегі динамикасын бақылау. Ағымы, асқынулары, нәтижелері. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан емдеу. Диспансеризация. Оңалту. Медицина-әлеуметтік сараптама.
4	Жасөспірімдердегі ревматоидты артрит (ЖРА)	Рациональды саралау диагностикалық ізденіс алгоритмі, жүргізу тәсілі, балалар мен жасөспірімдердегі динамикасын бақылау. ЖРА диагностикалық критерийлері. Ағымы, асқынулары, нәтижелері. Дәлелдемелі медицина тұрғысынан емдеу. Диспансеризация. Оңалту. Медицина-әлеуметтік сараптама.

3.3 Тыңдарманның өзіндік жұмысы (ТӨЖ) жоспарының үлгісі

№	ТӨЖ мазмұны
Ішкі аурулар	
1	Палаталардағы науқастарды курациялау.
2	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.
2	Клиникалық және патология-анатомиялық конференцияларда баяндамалар, презентациялар дайындау.
3	Басқа бөлімшелердің консилиумдері мен консультацияларына қатысу.
4	Бөлімшелерде кезекшілік ету.
5	Қабылдау бөлімшелерінде кезекшілік ету.
6	Кітапханалар мен интернетте жұмыс істеу.
Балалар аурулары	
1	Палатадағы науқастарды курациялау.
2	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.
3	Балаларда тамақтандыруды есептеу.
4	Клиникалық және патология-анатомиялық конференцияларда баяндамалар, презентациялар дайындау.
5	Басқа бөлімшелердің консилиумдері мен консультацияларына қатысу.
6	Бөлімшелерде кезекшілік ету.
7	Қабылдау бөлімшелерінде кезекшілік ету.
8	Кітапханалар мен интернетте жұмыс істеу.
Стационардағы ревматология, балалар ревматологиясы	
1	Бөлімшедегі науқастарды курациялау.
2	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.
5	Артроскопияны өткізу.
6	Денситометрияны өткізу.
7	ЭХОКГ түсіндіру.
8	Сүйектер, буындар, омыртқалар рентгенограммасын талқылау.
9	Буын сарысуының, қанның биохимиялық анализдерін түсіндіру.
10	Қаңқа бұлшықеттерінің биоптатын зерттеу.
11	Бөлімшелерде кезекшілік ету.
12	Клиникалық, патология-анатомиялық конференцияларды өткізуге қатысу.
13	Физиотерапия, ЕДШ бөлімшелерінде жұмыс істеу.

2 Распределение часов дисциплины

Переподготовка для специалистов с предшествующим уровнем образования и стажем работы по специальностям терапевтического профиля

Дисциплина	Аудиторные часы			СРС
	всего	лекции	практические занятия	
Ревматология в стационаре	108	18	90	54
Амбулаторно-поликлиническая ревматология	72	12	60	36
Ревматология детского возраста в стационаре	72	12	60	36
Амбулаторно-поликлиническая ревматология детского возраста	72	12	60	36
Общее кол-во часов	324	54	270	162

Переподготовка для специалистов с предшествующим уровнем образования и стажем работы по специальностям нетерапевтического профиля

Дисциплина	Аудиторные часы			СРС
	всего	лекции	практические занятия	
Внутренние болезни / Детские болезни	180	30	150	90
Ревматология в стационаре	108	18	90	54
Амбулаторно-поликлиническая ревматология	72	12	60	36
Ревматология детского возраста в стационаре	72	12	60	36
Амбулаторно-поликлиническая ревматология детского возраста	72	12	60	36
Общее кол-во часов	504	84	420	252

антитела к ФНО- β инфликсимаб и другие), антибактериальные, антикоагулянты, антиагреганты;

- определять у взрослых и детей показания для экстренной и плановой госпитализации;

владеть навыками:

- проведения и анализа ЭКГ по стандартным и дополнительным отведениям;
- интерпретации результатов ЭхоКГ, контрастной ЭхоКГ;
- интерпретации результатов суточного мониторирования ЭКГ по Холтеру;
- проведения пункции суставов с диагностической и лечебной целью (эвакуацию, введение лекарственных препаратов);
- интерпретации результаты ультразвуковой доплерографии (УЗДГ) периферических сосудов;
- оценки состояния периферических сосудов;
- проведения и интерпретации нагрузочных электрокардиографических проб: тредмилтест; стресс-тест;
- физикального исследования функции суставов, проведения тестов, интерпретации функциональных индексов;
- проведения УЗИ суставов, интерпретации результатов;
- проведения пункции и катетеризации центральных вен, правых отделов сердца;
- проведения трансторакальной эхокардиоскопии с доплер-исследованием;
- проведения реанимационных мероприятий: искусственное дыхание «рот в рот» и «рот в нос», закрытый массаж сердца;
- проведения и интерпретации нагрузочных лекарственных проб (с дипиридамом, изадрином, добутином, адреналином, эфедрином) под контролем ЭКГ, ЭХОКГ, вентрикулографии и сцинтиграфии;
- проведения и интерпретации вагусных и лекарственных проб;
- проведения пункции плевральной полости;
- проведения пункции брюшной полости (парацентез);
- проведения пункции перикарда;
- определения группы крови, резус-фактора, пробы на совместимость крови донора и реципиента;
- проведение медицинских манипуляций: все виды инъекций.

14	Кітапханалар мен интернетте жұмыс істеу.
Амбулатория-емханалық ревматология, балалар ревматологиясы	
1	Арнайы мамандардың кабинеттерінде жұмыс істеу.
2	Еңбекке уақытша және тұрақты жарамсыздықты сараптау бойынша ДҚК кабинетінде жұмыс істеу.
3	Күндізгі стационарда жұмыс істеу.
6	Амбулаториялық қабылдауда болған науқастарға консультация жүргізу.
8	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.
9	Клиникалық конференцияларға баяндамалар, презентациялар дайындау.
10	Тірек-қимыл аппараты зақымданған науқастарды оқыту.
11	Саламатты өмір салтын қалыптастыру қағидаттары бойынша жұмыс істеу.
12	Учаскедегі әлеуметтік-жағдайы төмен контингенттермен жұмыс істеу.
13	Кітапханалар мен интернетте жұмыс істеу.

4 Бейіндеуші пәндердің (біліктілік арттыру) міндетті компоненттерінің тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны

Ревматологияның өзекті мәселелері

4.1 Дәрістердің тақырыптық жоспарының үлгісі

№	Тақырыбы
1	Ревматизмдік ауруларды зерттеудегі жаңа бағыттар.
2	Ревматизмдік ауруларды анықтаудағы аспаптық диагностиканың жетістіктері мен келешегі.
3	Ревматизмдік аурулардың морфологиялық субстраты. Биопсиялық диагностиканың мүмкіншіліктері.
4	Балалар мен жасөспірімдер ревматологиясының кейбір аспектілері.
5	Егде жастағы адамдар кездесетін ревматизмдік аурулар.
6	Ревматизмдік аурулар фармакотерапиясының мүмкіншіліктері мен келешегі.

4.2 Практикалық сабақтардың тақырыптық жоспарының үлгісі және мазмұны

№	Тақырыбы	Мазмұны
1	Ревматоидты артрит	Ревматоидты артриттің этиологиясы мен патогенезі бойынша қазіргі көзқарастар. Патоморфологиясы. Жіктелуі. Клиникалық көріністері. Ағымының варианттары. Буыннан тыс көріністер. Жүйелік көріністер. Фэлти синдромы. Ревматоидты артриттің басқа да ревматизмдік аурулармен қосарлануы. Стилл синдромы. Емдеу принциптері.
2	Ревматизмдік жіті қызба. Жүректің ревматизмдік ауруы	Эпидемиологиясы. Этиологиясы. Патоморфологиясы. Патогенезі. Қазіргі жіктелуі. Клиникасы. Диагностикалау критерийлері. Емдеу принциптері. Профилактикасы. Оңалту мәселелері.
3	Жүректің ревматизмдік ақауы	Жүректің ревматизмдік ақауларының патогенезі. Анатомиялық варианттары. Гемодинамика бұзылуы. Жүректің құрама және қосарласқан ақаулары. Клиникалық көріністері. Аспаптық зерттеу әдістерінің (ЭКГ, ЭХОКГ, рентгендиагностика) мәліметтері.
4	Анкилоздық спондилоартрит (Бехтерев ауруы)	Клиникалық формаларының сипаттамасы, ағымы, буыннан тыс көріністері. Диагностикалық критерийлері, сакроилеальды қосылыстың зақымдануын рентгенологиялық диагностикалау. Саралау диагностикасы. Қазіргі терапияның принциптері.
5	Реактивті артрит	Таралуы. Реактивті аурулармен бірге жүретін ілкі аурулар. Триггерлік инфекциялар. Жіктелуі. Клиникалық көріністерінің ерекшеліктері. Диагностикасы. Терапия принциптері.
6	Микрокристалдық артриттер	Пуриндер алмасуы. Гиперурикемияның даму себептері. Патогенездің негізгі кезеңдері. Подаграның клиникалық критерийлері. Подаграның даму сатылары. Зертханалық мәліметтер. Рентгенологиялық көріністері. Саралау диагнозы. Жіті ұстаманы және созылмалы подагралық артритті емдеу. Псевдоподагра. Хондрокальциноз.
7	Дэнкер тіннің жүйелі аурулары	Этиопатогенезі. Клиникасы. Диагностикалық критерийлері. Саралау диагнозы. Ағымы мен нәтижелері. Ағымы, болжамы.

- этиологию, патогенез, патоморфологию, классификацию, клинику, диагностику, дифференциальную диагностику, лечение и диспансеризацию ревматических заболеваний;
- клинические и функциональные методы исследования, используемые в диагностике основных заболеваний костно-суставной системы (морфологическое исследование биоптатов синовиальной оболочки, кожи, мышц, почки и другие, коагулограмма, рентгенография суставов и позвоночника, проба Кумбса, функциональные пробы почек)
- специальные методы исследования, используемые в ревматологической практике (оценка функциональных индексов, УЗИ суставов, тепловидение, сцинтиграфия суставов и органов, артроскопия и т.д.);
- визуализирующие исследования, используемые в ревматологической практике (рентгенографическое исследование суставов, радиоизотопное сканирование костной ткани с технецием, компьютерная томография, магнитно-резонансное исследование);
- принципы лечения больных с ревматологической патологией, показания к плазмаферезу, гемосорбции, пункции суставов, немедикаментозные методы, применяемые в ревматологической практике;
- принципы диетотерапии ревматологических больных, в том числе больных детского возраста;
- принципы и правила оформления инвалидности лицам с ревматологической патологией;

уметь:

- выявлять основные симптомы и синдромы во взрослой и детской ревматологической практике и проводить дифференциальную диагностику при синдромах: Рейно, кожном синдроме, суставном, лихорадке неясного генеза;
- интерпретировать результаты морфологического исследования биоптатов синовиальной оболочки, кожи, почки и других органов;
- интерпретировать результаты рентгенографии органов грудной клетки, суставов и позвоночника, специальных методов исследования, ЭКГ, ЭХОКГ, доплер-эхокардиографии; холтеровского мониторирования ЭКГ, АД; ЭКГ; кардиоинтервалографии; чреспищеводной электрокардиографии; чреспищеводной кардиостимуляции; артроскопии; показатели исследования гемодинамики;
- интерпретировать результаты иммунологических (классы иммуноглобулинов, интерлейкины, маркеры аутоиммунного воспаления) и генетических (маркеры HLA, DR и др.) исследований;
- обосновать диагноз, назначать необходимое лечение и проводить диспансерное наблюдение взрослых и детей различного возраста с ревматологическими заболеваниями;
- рационально назначать взрослым и детям различного возраста лекарственные средства, применяемые в ревматологии: базисные (цитостатические, глюкокортикостероиды, аминохинолиновые производные, химерные моноклональные

1 Пояснительная записка

Введение

В последние годы отмечены крупные достижения в области теоретической и практической ревматологии. Описаны новые заболевания, получены фундаментальные данные по этиологии и патогенезу некоторых болезней, разработаны современные методы диагностики. Эти достижения создали реальную базу для раннего выявления и своевременного адекватного лечения многих больных с применением широкого арсенала лечебных мероприятий, включающих медикаментозное и хирургическое лечение, а также методы реабилитации больных. Наряду с этим заложены основы вторичной профилактики обострений ревматических болезней и начата разработка первичной профилактики. Между тем знания практических врачей в области ревматологии недостаточны. Это объясняется неполными сведениями о ревматических болезнях, получаемыми студентами медицинских вузов, полиморфностью ранних проявлений отдельных нозологических форм, трудностью диагностики ревматических заболеваний в дебюте, что требует подготовки квалифицированных специалистов.

Кроме того, в последние годы чрезвычайно возрос интерес к дегенеративным, метаболическим, постинфекционным заболеваниям, а также к проблеме остеопороза, что диктует необходимость ознакомления практических врачей с теоретическими и практическими аспектами диагностики и лечения данных заболеваний.

Все вышесказанное диктует необходимость переподготовки и повышения квалификации врачей по специальности ревматология

Цель дисциплины: приобретение слушателями новых теоретических знаний и совершенствование профессиональных умений и навыков, необходимых для оказания специализированной медицинской помощи ревматологическому больному в соответствии с современными принципами доказательной медицины.

Задачи дисциплины:

- закрепить навыки оказания специализированной ревматологической помощи в амбулаторных условиях, в стационаре и специализированных организациях;
- усовершенствовать умение проводить основные врачебные лечебно-диагностические мероприятия больным ревматическими заболеваниями;
- усовершенствовать соответствующие коммуникативные навыки при общении с пациентами, взаимодействии с коллегами, сотрудниками социальных служб;
- закрепить потребность к непрерывному профессиональному обучению и совершенствованию своих знаний и навыков на протяжении всей профессиональной деятельности.

Конечные результаты обучения

Слушатель должен

знать:

- строение, функции, метаболизм соединительной ткани, анатомию, функцию сустава;

8	Антифосфолипиді синдром	Эпидемиологиясы. Этиологиясы. Патогенезі. Клиникалық белгілері мен синдромдары. CLOT синдромы. Зертханалық диагностика. Саралау диагнозы. Емдеудің жалпы принциптері.
9	Жүйелі васкулиттер	Жүйелі васкулиттер. Анықтамасы. Жіктемесі. Таралуы. Этиологиясы. Өршітетін факторлардың рөлі. Клиникасы. Диагностикалық критерийлері. Емдеу. Болжамы.
10	Басқа аурулар кезіндегі ревматологиялық көріністер	Ішек зақымданулары басымырақ болып келетін аурулар (бейспецификалық ойықжаралы колит, Крон ауруы, Уиппл ауруы) кезіндегі артриттер. Эндокринді артропатиялар. Нейроартропатиялар.

4.3 Тыңдарманның өзіндік жұмысы (ТӨЖ) жоспарының үлгісі

№	ТӨЖ мазмұны
1	Бөлімшедегі науқастарды курациялау.
2	Медициналық құжаттамаларды жүргізу.
3	Артроскопияны өткізу.
4	Сүйектердің, буындардың, омыртқалардың рентгенологиялық зерттеу мәліметтерін талқылау.
5	Буын сарысуының, қанның биохимиялық анализдерін түсіндіру.
6	Қаңқа бұлшықеттерінің биоптатын зерттеу.
7	Клиникалық, патология-анатомиялық конференцияларды өткізуге қатысу.
8	Ғылыми әдебиеттермен жұмыс істеу.

5 Оқу және оқыту әдістері

Дәрістер: шолу, проблемалық.

Семинарлар мен практикалық сабақтар: науқастарға жетекшілік ету, медициналық құжаттамаларды жүргізу, емдік-профилактикалық ұйымдардың әртүрлі бөлімшелерінде жұмыс істеу, дәрігерлік палаталарды аралауға қатысу, тақырыптық науқастарды талдау, шағын топтарда жұмыс істеу, пікірталастар, презентациялар, кері байланыс, ғылыми-практикалық конференцияларды ұйымдастыру.

Тыңдарманның өзіндік жұмысы (ТӨЖ): палаталардағы, амбулаториялық қабылдауда болған және үйдегі науқастарға жетекшілік ету, емдік-профилактикалық ұйымдардың әртүрлі бөлімшелерінде жұмыс істеу, ғылыми-оқу әдебиеттерімен және бақылау-өлшеу құралдарымен жұмыс істеу, сызқатнамаларды жазу, презентация дайындау.

6 Клиникалық база

Стационарлардың, МСАЖ ұйымдарының (емханалар, ОДА, диспансерлердің, ауруханалардың амбулаториялық бөлімшелері, отбасын жоспарлау орталығының әйелдер консультациясы) ревматологиялық бөлімшелері, функциональдық диагностика бөлімшесі, клиникалық зертханалар.

СОДЕРЖАНИЕ

1. Пояснительная записка	38
2. Распределение часов дисциплины	41
3. Примерный тематический план и содержание дисциплин переподготовки	42
4. Примерный тематический план и содержание дисциплин повышения квалификации	60
5. Методы обучения и преподавания	62
6. Клиническая база	62
7. Список рекомендуемой литературы	63

Настоящая типовая программа не может быть тиражирована и распространена без разрешения Министерства здравоохранения Республики Казахстан.

ПРЕДИСЛОВИЕ

1 РАЗРАБОТАНА И ВНЕСЕНА Республиканским центром инновационных технологий медицинского образования и науки.

2 ВВЕДЕНА ВПЕРВЫЕ.

3 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА разработана в соответствии с стандартом дополнительного образования 2009 г. по специальности «Ревматология».

4 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА утверждена приказом и.о. Министра здравоохранения РК № 916 от 23 ноября 2010 г.

7 Ұсынылатын әдебиеттердің тізімі

Орыс тіліндегі:

негізгі:

1. Ревматология: национальное руководство / под ред. Е.Л. Насонова, В.А. Насоновой. – М.: ГОЭТАР-Медиа, 2008.
2. Клиническая ревматология / под ред. Х.Л.Ф. Каррея. – М.: Медицина, 1990.

қосымша:

1. Сигидин Я.А., Гусева Н.Г., Иванова М.М. Диффузные болезни соединительной ткани: руководство для врачей. – М.: Медицина, 1994.
2. Ярыгин Н.Е., Насонова В.А., Потехина Р.Н. Системные аллергические васкулиты. – М.: Медицина, 1980.
3. Насонов Е.Л., Баранов А.А., Шилкина Н.П. Васкулиты и васкулопатии. – Ярославль: Верхняя Волга, 1999.
4. Лечение ревматических заболеваний / под ред. Ф.Д. Харта. – М.: Медицина, 1986.
5. Рациональная фармакотерапия ревматических заболеваний: руководство для практикующих врачей / под ред. В.А. Насоновой, Е.Л. Насонова. – М.: Литтерра, 2003.

Министерство здравоохранения Республики Казахстан

ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА

ДОПОЛНИТЕЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ

Специальность:

РЕВМАТОЛОГИЯ

(взрослая, детская)

Астана 2010